

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

Director: DEM. I DOBRESCU
Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE :

TR. ALEXANDRESCU Avocat. Fost Magistrat Pro-de- canul Baroului de Ilfov	ALEX. CERBAN Profesor la Facultatea de Drept, București	IOSEF G. COHEN Avocat	GR. CONDURATU Fost Consilier la C. de Apel București, Avocat	N. JAC CONSTANTINESCU Consilier la Curtea de Apel din București
RÈNÈ DÉMOQUE Profesor la Facultatea de Drept din Paris	V. DONGOROZ Dr. în Drept din Buc. Avocat	CONSTANT IONESCU Avocat, al Statului. Doctor și Laureat în Drept Paris	ALFRED JUVARA Profesor Universitar Avocat	Dr. ST. LADAY Fost Magistrat jurisconsult în Cluj
C. SIPSOM Profesor la Facultatea de Drept, București	C. STOEANOVICI Dr. în Drept din Paris Avocat	GR. TRANCU-IAȘI Fost Ministru al Muncii Avocat	P. VASILESCU Profesor Universitar Avocat	AL. VELESCU Dr. în Drept din Buc. Avocat
				ALBERT WAHL Profesor la Facultatea de Drept din Paris

Secretar de redacție: E. C. DECUSARĂ, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticel Judiciare.

Membrii corespondenți pentru Paris: EDOUARD LEVY și SILVIU KRAINIC, D-ri în Drept, Avocați, Paris.

Membrii corespondenți pentru Polonia: EMIL ST. RAPPAPORT, Consilier la Curtea de Casație din Varsovia.

ABONAMENTUL

Un an p. B-cl, Case com., Autorit.	1400 lei
„ Avocați	1000 „
„ Magistrați	800 „
6 luni prețul de sus pe jumătate	

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

În lunile Iulie și August

Apare odată la două săptămâni

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația

București, Strada Artei Nr. 5

Lângă Palatul Justiției

TELEFON 13/29

Cu acest număr încheiem anul 1928. Numărul viitor va apare cu data de Marți 1 Ianuarie 1929.

TABLA DE MATERII s'a pus sub presă și va apare în cursul acestei luni. Prețul va fi tot 100 lei ca și a celor din anii trecuți.

S U M A R

— Magistratura, de Const. C. Simionescu, consilier la Curtea de Apel Brașov.

— Critica Ante-Proiectului Codului de Comerț al Uniunii Camerelor de Comerț (urmare), de avocatul E. Christoforeanu.

JURISPRUDENȚA :

— Curtea de Casație s. II : Ministerul Justiției cu Banca Românească și alții. (Portărel. Insubirea sumelor primite de el spre achitarea cambiiilor protestate. Neresponsabilitatea Ministerului de Justiție pentru daune).

— Curtea de Apel Brașov s. I : Ministerul Public cu Isidor Rauca Răuceanu și Primăria Sf. Gheorghe. (Despre prescripție în materie penală, cu o Notă de C. E. Decusara;

— Curtea de Apel Craiova s. I : Preotul I. Dumitrescu cu Ministerul Cultelor și Artelor. (Preot trecut la retragere pentru limită de vârstă. Ilegalitate constatată prin hotărâre judecătorească definitivă. Acțiune în daune. Respingere din lipsa de greșeală din partea autorității), cu o Notă de Grigore Ionescu;

— Trib. Iași s. III : P. Dragomirescu cu Soc. Textilana (Dreptul asociațiilor din Soc. anonime de a se adresa Justiției sau Censorilor pentru faptele civile sau penale comise de administratori. Distincțiuni).

— Trib. Ismail : Serghici Socolof cu Agafia Timotei Scandracof. (Semnarea testamentului de către martori. Nu este necesară prezența martorilor la redactarea și semnarea testamentului de testator. Art. 1050 c. civ. rus).

A apărut :

OBSERVAȚIUNI ASUPRA PROIECTULUI DE COD PENAL ROMÂN studiu critic de Vintilă Dongoroz Doctor în Drept, Avocat.
Lei 80.

MAGISTRATURA

În revista „Curierul Judiciar” No. 7 din 12 Februarie 1928, am publicat un articol intitulat „Observațiuni asupra legii de Organizare judecătorească.”

Intrucât legea modificatoare din 1 Aprilie 1928, a tradus în fapt numai desființarea judecătorului unic și restabilirea vacanțelor mici la Curți și Tribunale cred că sunt în asentimentul comun al Magistraților că va fi un progres vădit în ridicarea prestigiului Corpului judecătorec dacă se vor înfăptui și următoarele cerințe:

1. Art. 29 din legea de Organizare judecătorească, dispune că: „delegațiunile Procurului General și a Inspectorului judecătorec, se dau de Ministrul Justiției și sunt obligatorii și revocabile.”

Experiența aplicării acestei dispozițiuni, mai cu seamă în timpurile din urmă, de cele mai multe ori a condus la constatarea că prevederile acestui articol, produc și situațiuni incomparabile cu demnitatea și prestigiul justiției.

Delegația de Procuror General, în multe cazuri, nu s'a dat nici Consilierului din Curte mai vechi în grad, mai în vârstă, cu mai multă experiență recunoscută de colegi și justițiabili, ci cu surprindere pentru toți, s'a dat la Consilieri de curând numiți și care nici în fața colegilor, nici a justițiabililor, nu s'au putut impune cu oarecare calități valoroase judecătorești.

Dacă însă nu s'au putut impune cu calități valoroase judecătorești, s'a constatat că au putut să se remarcă prin calități care nu sunt din cele mai onorabile, prin intervențiuni la diferiți oameni politici, pentru a putea căpăta delegațiunea.

Aceasta înseamnă că delegațiunea s'a obținut numai în urma unor intervențiuni streine, care scorb pres-
tigiul magistraturei și s'a auzit uneori spunându-se de unii factori politici „am schimbat Procurul General și mi-am pus un om de încredere.”

Magistratura fiind a țării, toți magistrații trebuie să

prezintă aceiași încredere, preferința unuia sau altuia și o dea numai valoarea personală a fiecăruia.

Acest articol mai creiază între unii din Consilierii Curților, pronunțate animozități și chiar dușmăanii, critică reciprocă ascunsă și interesată, pentru acei dori-tori să obțină delegația Procurorului General.

Aceasta îi mai face pe unii să manifesteze simpatii, vădite față de unul sau altul din partidele politice, să recurgă la rugăminți streine de magistratură și să aștepte remanierea unui Ministru cu altul, sau a regimului dela putere, pentru ca prin factori noi politici să obțină delegațiunea, sau să păstreze o delegațiune prin intervențiuni la oameni politici ai noului regim, căroa încearcă poate a le aminti că le-ar fi făcut și lor vreun serviciu când se aflau în opoziție.

Din această cauză Procurorul G-ral își pierde în cele mai multe cazuri personalitatea sa ca om și magistrat, nu poate avea libertatea liniștită de hotărâre dreaptă și legală a adevăratului magistrat desăvârșit, întrucât lucrează de cele mai multe ori numai după indicațiuni, ceea ce produce atingerea vădită a prestigiului. Corpului Judecătoresc prin interpretări defavorabile cari se fac.

Magistratul în hotărârile sale, nu poate să fie și un exponent recunoscător al Ministerului, care ca om politic, poate să fie influențat uneori și de alte considerațiuni; magistratul în hotărârile sale, nu poate primi indicațiuni decât dela lege și conștiința sa, nu poate lucra din ordine.

Trebue să aibă în toate acțiunile sale, liniștea sufletească, că lucrează numai după conștiința sa, trebue să aibă absolută sa independență, fiind fără temere că îndeplinindu și datorită chiar în contra vederilor Ministerului sau oamenilor politici, nu ar putea să fie expus la nici un rău, dacă a lucrat conform conștiinței sale bune și cuate și conform prevederilor legilor ce are de aplicat.

Dar situația aceasta este exclusă pentru Procurorul G-ral, care-ș deține dreptul numai în baza bunei voînțe a Ministerului, pe care în mod necontestat nu poate și nu vrea să-l indispuă, precum nici pe oamenii politici la care a intervenit stăruitor să poată căpăta delegațiunea.

Pentru înlăturarea acestei situațiuni necorespunzătoare cu intrinseca obligatorie magistratului, trebue făcută modificarea art. 29 din legea de Organizare Judecătorească, în sensul ca delegația Procurorului G-ral să se dea în mod automat numai în baza legii la 1 Ianuarie a fiecărui an și numai pentru 1 an de zile, începând dela Consilierul cel mai vechi în grad, fie prin tragere la sorți în ședința publică înaintea Curții convocată în adunare generală, în acelaș mod cum se face și desemnarea membrilor ce vor constitui Camera de punere sub acuzare în cursul anului.

La expirarea anului se va urma de asemenea în mod automat, a se da aceiași delegațiune, Consilierului următor în grad sau celui ce va cădea la sorți cu excepția celui ce a fost ucenat în anul trecut și astfel se va succeda în fiecare an, sau la fiecare împrejurare survenită în cursul anului printr-o vacanță definitivă.

Sub această formă, se vor înlătura interpretările streine dăunătoare Corpului Judecătoresc, și animozitățile vădit pronunțate de astăzi între unii colegi, din cauza luptei ce dau, prin orice fel de intervențiuni ca să poată obține sau menține delegațiunea, nu se știe pentru care interese personale.

Sub aceiași formă automată, trebue să fie dată și delegația Inspectorului Judecătoresc, care suferă de a-

celeași viciuri, și pentru obținerea și menținerea ei se observă aceiași luptă și discordie între colegi, care caută a se înlocui unul prin altul, numai prin intervențiuni ce fac la diferiți oameni politici de orice speță și categorie.

Cu aceste viciuri în recrutarea Procurorilor Generali și Inspectori Judecătorești, nu mai poate surprinde când se pot face și raporturi de complezență după dorința unui Ministru.

Din aceste considerațiuni, cred că sunt în asentimentul general al magistraților din Curțile de Apel de a se face modificarea art. 29, deoarece numai poate fi în interesul nimănui și mai ales al magistraturei, de a se continua cu un sistem care aduce o atingere vădită prestigiului Magistraturei, de a se observa fuga unor magistrați superiori la protecția oamenilor politici, spre a fi investiți sau menținuți în delegațiunile de Procurori Generali și Inspectori Judecătorești, devenind de cele mai multe ori dependența protectorilor lor.

Delegațiunile magistratului trebue să depindă numai dela lege și dela nimeni altul, care-i poate da eventual o delegație temporară și revocabilă, întrucât puterea sa emanând dela națiune și delegațiunea sa trebue să emane numai dela lege.

Când delegația va fi dată numai în baza legii, nu se vor mai putea întâmpla cazuri ca magistrați reclamați pentru abuzuri săvârșite în alegeri, să fie reținute lucrările doveditoare, fără a se da curs pentru primirea sancțiunilor, dar cu dispoziția rapidă a vreunui organ superior, de a se investi instanța numai când s'a simțit apropiata venire la putere a regimului contra căruia se săvârșise abuzurile.

2. Desființarea art. 50 al. I, după care Procurorii Generali au grad de Președinte Secțiune la Curte primind și salariul corespunzător, această dispozițiune este în totul nerațională și nelogică din momentul în care îndeplinesc funcțiunea numai în baza unei simple delegațiuni revocabile în orice moment, care nu constituie un grad efectiv și care se dă în aceleași condițiuni și Inspectorului Judecătoresc neasimilat cu gradul de Președinte de Secțiune.

3. Admiterea în magistratură în posturile de supleant, substitut de procuror și ajutor de judecător, să se facă numai în urma depunerii examenului de capacitate și în baza notelor de clasificare, reînființându-se dispoziția atât de bună din legea Toma Stelian.

Cu sistemul actual ca examenul de capacitate să fie dat după împlinirea unui an de stagiu se îndepărtează toți candidații buni și merițioși, care fiind lipsiți de stăruințe politice, sau nu pot intra în magistratură sau sunt numiți în cine știe care localitate.

În schimb în toate locurile bune, sunt numiți în urma stăruințelor influențabile, tinerei care nu lucrează serios, stau 2-3 ani până cad la examen, dar au ocupat în schimb locurile altor mai merițioși numai în dauna unei bune justiții.

La început defunctul Toma Stelian a întrebuințat sistemul de a face numirile magistraților stagiați în baza rezultatului examenelor din facultate, solicitorii fiind obligați a prezenta certificat în această privință din partea decanatelor facultăților juridice.

4. Schimbarea modului de avansare a magistraților prin luarea de măsuri de așa măsură ca să fie garantată și asigurată avansarea ori căruia element care să impune numai prin muncă, pricepere, destoinicie, caracter, integritate etc.

Să fie înlăturat spectacolul dureros de astăzi când se

constată că unii magistrați așteaptă totul în primul rând dela buna voință Ministrului său a prietenilor săi politici pe care mereu îi adulează, fără a se fi remarcat cu vreo deosebită și recunoscută muncă profesională.

Din această cauză elemente bune și muncitoare rămân ani de-a rândul neavansați, în schimb colegi mulți inferiori, care evită munca curată și adevărată a magistratului obțin avansări repezi și nemeritate, producând întreaga descurajare în sufletele magistraților valoroși.

Poate ar fi preferabil înființarea unui examen de capacitate care să se dea și pentru obținerea gradelor de Judecător, Procuror, Președinte și Prim Procuror, care ar mai fi și un corectiv spre a face pe unii magistrați să fie mai muncitori; în sistemul de astăzi asigurați cu examenul de admitere actual încetează de a mai ceti, constatându-se slăbiciunea lor după redactarea foarte simplă și sumară a hotărârilor.

Dacă soluția examenelor posterioare nu s'ar putea admite, să se facă cel puțin tablouri de vechime, în care magistrații să fie triați după valoarea fiecăruia stabilită după rapoartele și recomandările instanțelor superioare, iar avansarea să se facă cel puțin în proporția vechimei gradului cu restrânse cazuri de avansări excepționale de merit în baza de rapoarte motivate.

Sistemul acesta se practică în armată și după cât se pare este singurul care a dat bune rezultate.

5. Consilierii Curților de Apel după un stagiu împlinit în funcțiune de 6 ani dela numire să fie avansați pe loc și în mod automat la gradul de Consilier de Curte de Casație.

Avansarea obținută pe loc, impunând obligațiunea pentru Consilierul Curții de Apel, de a fi trecut în contra voinței sale în Curtea de Casație, dacă Consiliul superior al magistraturei va hotărî această trecere efectivă.

6. Avansarea pe loc automată să se întindă la toate gradele din magistratură începând cu Judecătorii, să nu fie mărginită în sistemul de astăzi numai la Judecătorii de ocol, instrucție și procurori, fiind lipsită de o rațiune logică în vederea specializării.

7. Lista magistraților care s'au distins în cursul anului Judecătoresc întocmită de Curtea de Casație și Curțile de Apel să fie obligatorie, neputându-se avansa un magistrat care nu a figurat pe această listă, întrucât instanțele superioare sunt singurele în cea mai justă măsură să poată cântări și aprecia valoarea juridică profesională, caracterul de om și moralitatea magistraților.

Să se permită însă magistratului care nu a fost recomandat de către o Curte de Apel și care eventual s'ar socoti nedreptățit, ca printr-o cerere adresată Consiliului superior al magistraturei, din partea unui membru delegat al acestui Consiliu, să se facă o cercetare absolut confidențială la fața locului pentru clarificarea situațiunei acestui magistrat nerecomandat și motivele ce au determinat.

8. Restrângerea dreptului personal al Ministrului de a putea aplica magistraților amovibili și stabili numai pedepsele prevenirea și mustrarea cu pierderea salariului pe cel mult 15 zile, urmând ca toate celelalte pedepse să fie pronunțate de Comisiunea disciplinară.

În sistemul actual se prezintă situațiunea curioasă ca drepturile funcționarului administrativ, judecăto-

resc (împiecat definitiv) să fie mai puternic garantate prin prevederile art. 51 din legea Statutului funcționarilor, după care numai pedepsele, prevenirea și mustrarea pot să fie aplicate de șeful superior al autorității de care depinde funcționarul, celelalte pedepse fiind numai de competența Comisiunilor disciplinare.

Un magistrat amovibil și stabil în baza unui simplu raport, care poate fi făcut uneori și de compezență de către un Procuror General sau Inspector Judecătoresc mai mult binevoitor, poate să fie pus în disponibilitate sau înlocuit.

9. Mărirea salariilor tuturor magistraților în așa mod încât să le fie asigurată și garantată, o bună siguranță materială, pentru a avea întreaga lor independență, fiind înlăturată atât pentru magistrați precum și pentru orice funcționar al Statului cât mai mult grijile de greutatea vieții.

De ani de zile în toate împrejurările s'a recunoscut starea precară a salarizării magistraților și funcționarilor Statului, fără însă a se face mare lucru de cei însărcinați cu conducerea țării.

S'a invocat mereu când a fost vorba de salariile funcționarilor, neputința bugetului de a suporta noi urcări de salarii.

Dar acest motiv nu s'a invocat nici odată în risipa continuă prin cumpărarea și întreținerea miilor de automobile ale Statului, Județelor, Comunelor, cu toate Comisiunile din țară sau trimise în străinătate, în cele mai multe cazuri nefolositoare, cu toate sinecurile de care beneficiază numeroși favoriți fără a depune vreo muncă folositoare în serviciul Statului, cu toate barchetele etc. etc.

Din miile de automobile care cuturează localitățile frumoase ale țării se observă că mai mult de jumătate din ele, sunt automobile fie de ale Statului, fie de ale județelor și Comunelor din întreg cuprinsul țării, care delectează pe cheltuiala Statului pe fericirii lor beneficiari de moment în dauna insuficienței salarizării a funcționarilor muncitori.

Magistratura continuă a răbda și a spera!

Dar dacă magistratura are drepturi de revendicat și nădejdi de îndeplinit, nu trebuie a se uita că are și mari obligațiuni de îndeplinit.

Magistratura prin misiunea ce are de îndeplinit de a fi în tot momentul ocrotitoarea în restabilirea drepturilor încălcate, trebuie să fie la înălțimea demnității sale, iar membrii săi să nu atingă prin nimic „nobleța robei”.

Justiția trebuie să fie la îndemâna justițiabililor, iar judecătorii să dea întreaga lor muncă intensivă și desinteresată, magistratul impunându-se prin probitate, caracter, delicateță, bună creștere și educație, dând cel dintâi dovada deplinului respect al legilor pe care trebuie să le aplice:

1. Deschiderea ședințelor să înceapă exact la ora regulamentară.

2. Judecarea efectivă a cauzelor fără amânări voite și căutate de însuși judecători.

3. Redactarea hotărârilor să fie în realitate opera judecătorilor, nu după cum se întâmplă astăzi, când o bună parte din hotărârile importante sunt munca Grefierilor.

4. O strictă observare a dispozițiunilor bune din articol 135—137 din legea de Organizare Judecătorească, după care membrii ordinului judecătoresc sunt dator să se abțină dela orice acte sau fapte ale vieții lor publice sau private care ar fi de natură să le compromită demnitatea ca oameni sau ca magistrați, sau care ar putea

aduce atingere considerațiunei ordinului din care fac parte.

Câtă impresie dezastruoasă să produce prin procedeele greșite și vinovate ale acelor magistrați, care crezând a se ridica pe dânsii, critică și divulgă hotărâri judecate de alți colegi față de acei cu care vin în contact, fac aprecieri vădit răutăcioase și tendențioase asupra colegilor, producându-se dezinuire în Corpul Instituțiunei.

Aceasta aduce scăderea prestigiului întregului Corp printr'o procedare degradatoare pornită sau din lipsa de educație profesională, sau din răutate, sau din insuficiență.

Din această cauză asupra întregii activități a magistraților trebuie exercitat un control cât mai activ și cât mai sever, în ceea ce privește îndeplinirea îndatoririlor lor din punct de vedere profesional și social, fiind o datorie morală pentru menținerea prestigiului Corpului Judecătorească, ca fiecare magistrat informat de procedări urâte și vinovate a altui coleg să fie comunicate, iar răul odată constatat să fie sancționat cu pedepse din care să lipsească cât mai mult indulgența.

„Magistratul, e un bărbat înarmat și gala întotdeauna spre a face să triumfe Justiția. Protector neșovăitor al nevinovăției, răsbunător înversunat al nedreptății, fiind în stare să pătrundă și să sfarme acele ziduri de aramă și acele apărători de nepătruns, care pare a pune cu totul la adăpost viciul în contra tuturor încercărilor virtuții. Adesea slab în aparență, de fapt întotdeauna mare și puternic. Furtunile ca și vijeliile intereselor omenești, vin să se sfarme de neclintita-i neșovăire.

Viața sa publică ca și privată, neîntinată și pilduitoare, nepărtinirea, afabilitatea, iar nu morga cu care o covârșitoare minoritate caută să-și mascheze insuficiența, îndeplinirea exactă a datoriei neînfrântă de grija organelor de control, respectul cel mai desăvârșit al legilor oricât ar fi ele uneori criticabile, atâta timp cât ființează, dând el cel dintâi pilda desăvârșită supunerii față de ele, sunt însușiri inerente magistratului care se respectă gelos de prestigiul său, cât și de al celui mai înalt sacerdoțiu ce-i este încredințat, în îndeplinirea căruia cată să se călăuzească în toate clipele activitățile sale, numai de vechea maximă latină:

„Justitia est constans et perpetua voluntas ius suum cuique tribuendi“: (Mercuriala intitulată „Mărinimia sufletească“ adresată magistraților în 1699 din partea Cancelarului Henri François D'Aguesseau).

Magistratura fiind asigurată printr'o bună selecționare a judecătorilor, în neafărnare completă de orice posibilitate de influență a politicianismului, adevărata cangrenă care poate corupe totul, garantată în ceea ce privește avansările prin ocrotirea celor meritoși, printr'o bună și dreaptă salarizare, va deveni cu adevărat baza temeiniciei și a siguranței unui Stat: „Justitia est fundamentum regnorum“.

Magistratul adevărat trebuie să fie ca o stană de piatră pe care nu-l poate clinti nimic altceva în afara de legea, conștiința și buna sa credință, dar nu poate să fie ca o frunză pe care orice paranoic politic o poate atinge și îngălbeni.

Contele Leon Tolstoj în scrierea sa „Confesiuni“ spune:

„Iartă-mă dacă te-am jignit. Adevărul nu poate fi spus pe jumătate“.

„El trebuie spus în întregime, sau de loc“.

Deși adevărul este de cele mai multe ori isvor de su-

ferință și prilej de decepție din cauza sincerității, cred că nu trebuie să ne sfiim a spune adevărul, întrucât numai fiind arătat se pot lua măsuri de îndreptare în folosul unei Instituțiuni, care reprezintă într'o mare măsură temelia existenței unui Stat și după care se poate socoti gradul de propășire al unei națiuni.

Recetind frumoasa cuvântare a D-lui Grigore N. Iulian, actualul Ministru al Justiției în desbaterile parlamentare dela ședința Camerei Deputaților din 16 Februarie 1928 cu ocazia legii de modificare Judecătorească, din ea se evidențiază dorința atât de vie a Domniei Sale pentru îndreptarea părților rele în care se află magistratura după război.

O rază de nădejdi îndreptățește să sperăm că Domnia Sa va începe o eră nouă pentru Magistratură, care, după defunctul Toma Stelian cu oare care restrânse excepțiuni, a intrat într'o criză și morală și materială, devenind întrucâtva Magistratura sângerândă.

Magistratura crede, magistratura așteaptă.

CONST. C. SIMIONESCU
Consilier Curtea de Apel, Brașov

Critica ante-proiectului codului de comerț

al

Uniunii Camerelor de comerț *)

Despre firmă. — Este tutulor cunoscut abuzul care se practică pe o scară destul de întinsă și care constă în faptul că din modul greșit de compunere al multor firme sociale, nu rezultă precis natura juridică a raportului social existent între asociați, deci nici felul responsabilității societății sau a asociațiilor față de terți; acest abuz a preocupat în deosebi comisiunea juridică a camerelor de comerț, care, spre a preveni prejudiciul adus terților din acest fapt, a prevăzut în anteproiect o serie de dispozițiuni obligatorii cu privire la felul de compunere a firmelor sociale, menite să demonstreze oricui, fără posibilitate de inducere în eroare, natura responsabilității societății față de creditori.

Art. 89 din c. com. printre alte mențiuni obligatorii în actul constitutiv al societăților în nume colectiv și în comandită simplă, prevede și *firma socială*; iar art. următor tratând despre actul constitutiv al societăților anonime și al societăților în comandită pe acțiuni, prevede printre mențiunile obligatorii și *denumirea societății*, lăsând societăților în nume colectiv și în comandită simplă, cea mai deplină libertate de a-și făuri firma socială cum cred de cuviință și societăților anonime și în comandită pe acțiuni de a se folosi de denumirile alese cu sau fără alt adaus.

Legea firmelor din 1913 este tot atât de puțin explicită asupra acestei importante chestiuni.

Art. 25 și 26 din anteproiect reglementează astfel chestiunea firmelor și denumirilor sociale: firma unei societăți în nume colectiv trebuie să cuprindă

*) Vezi Curierul Judiciar No. 42 din 9 Decembrie 1928.

numele și pronumele în întregime al tuturilor asociațiilor sau cel puțin al unuia din ei; în acest caz însă va trebui să poarte adaosul „& Co.“. Firma unei societăți în comandită simplă sau pe acțiuni trebuie să cuprindă numai numele și pronumele în întregime al tuturilor sau al câtorva sau numai al unuia dintre ei, însoțite de adaosul „în comandită“ sau „comandită pe acțiuni“.

Toate celelalte societăți, neavând firmă socială, vor fi determinate printr-o denumire particulară, în care nu e permis să figureze numele unei persoane în viață; la denumire se va adăuga felul societății: anonimă, cu răspundere limitată, societate de asigurare mutuală, cu capital variabil.

— Art. 31 interzice transmiterea firmei, sub pedeapsă de nulitate; prin această dispozițiune imperativă și de ordine publică, autorii anteproiectului s'au făcut ecoul unei vechi controverse doctrinare purtând asupra cesibilității firmelor, rezolvind-o în sens negativ, cu următorul corectiv: când se vinde un fond de comerț, cesionarul poate, dacă cedentul consimte în scris, să adauge la firma lui proprie arătarea că e succesor al vechii firme.

Cu alte cuvinte dreptul de a se folosi cineva de o firmă veche cu menționarea raportului de succesiune, există numai dacă acest drept se transmite odată cu fondul de comerț, nici odată separat. Dispoziția este bună, căci numele sub care un comerciant exercită comerțul său ca și firma socială, nu poate forma obiectul unui trafic; considerată însă această firmă ca un accesoriu al fondului de comerț, ca un element de bază al reputațiunii comerciale de care se bucură un comerciant sau o societate în exercitarea comerțului său, este o necesitate vitală pentru noul achizitor de a face mențiune în noua firmă de aceea veche; de asemenea obligațiunea ca la firma veche să adauge numele cesionarului, este utilă, tocmai pentru ca terții să nu fie induși în eroare asupra adevăratului titular al comerțului.

— O altă dispozițiune folositoare este aceea din art. 32 și care interzice întrebuințarea emblemelor care ar fi de natură să producă amăgirea publicului în privința naționalității sau situațiunii comerciantului, a felului și importanței întreprinderii sau originii mărfurilor care fac obiectul comerțului exercitat; de asemenea se interzice întrebuințarea emblemelor referitoare la suveranul țării sau la membrii familiei regale, afară decât întrebuințarea lor este admisă de camera de comerț, ținându-se seama de seriozitatea și importanța întreprinderii. Noi știm însă că această interdicțiune ar trebui extinsă și în privința Dămnitorilor din trecutul nostru și la personalitățile istorice, pentru a nu mai vedea galeria acestor figuri ilustre transpuse pe firmele cârnătarilor, frizerilor și căreiumarilor. Respectul pe care-l datorăm marilor noștri înaintași, ne obligă să

înseriem numele lor, dacă vrem, pe frontispiciul instituțiilor de bine facere, culturale, religioase sau militare, nu și pe frontispiciul localurilor de distracții și chefuri.

— Art. 33 declară nule petițiunile semnate numai cu arătarea emblemei sau având emblema precedată ori urmată de o altă iscălitură decât firma individuală, socială sau semnătura socială iscălită direct sau prin procedură. Această dispozițiune deși bine intenționată nu are, după cum vom vedea, nici o aplicațiune practică, încât ar putea lipsi, mai ales că este o dispozițiune de pur amănunt.

Petițiunile se adresează autorităților care le rezolvă în conformitate cu legile în vigoare. Nulitatea din această dispozițiune este edictată desigur în favoarea autorităților; însă, ce interes ar avea o autoritate să ceară justiției anularea unei rezoluțiuni pusă pe o petiție semnată nelegal? Ca obținând această anulare să i se prezintă o altă petițiune bine semnată și care ca atare va trebui rezolvată în același sens ca precedentă? E drept că or fi unele cazuri, excepționale însă, când statul ar trage un profit din această nulitate; astfel, cu titlu de exemplu, un comerciant cere printr-o petiție nereglementară semnată, să i se aprobe exportarea unui produs, ceea ce i se admite. După câțiva timp o lege interzice exportul acelui produs însă cu respectarea permiselor eliberate. Aci statul invocând nulitatea acelei petițiuni, va anula însuși permisul de export. Asemenea cazuri vor fi foarte rare după cum rare vor fi și cazurile în care un comerciant sau o societate va semna o petițiune numai cu indicarea emblemei sau cu o iscălitură străină, încât e neserios ca pentru câteva cazuri excepționale să înseriem în cod o regulă de drept. Afară de această când o autoritate primește zilnic sute și mii de petițiuni dela comercianți sau societăți, când prin urmare funcționarul care le primește sau care le rezolvă se află în imposibilitate materială de a face investigațiuni asupra fiecărui caz în parte, spre a se convinge despre legalitatea semnăturii, cercetând în acest scop actele constitutive de societate, publicațiile în *Monitorul Oficial* sau certificatele eliberate de camerele de comerț constatatoare ale firmelor individuale menționate în registrele de comerț, înțelegem și mai bine inutilitatea acestei dispozițiuni. Poate că s'a avut în vedere de comisiunea juridică opera denunțătorilor, singura cale de a pune autoritățile în situațiunea de a cunoaște cazurile în care au rezolvat petițiuni nelegal semnate; însă și aceste denunțuri sunt foarte problematice deoarece pe deoparte aceste petițiuni sunt păstrate în original de autorități și deci acei presupuși denunțători nu au mijlocul să le cunoască, iar pe de altă adresele autorităților către petiționar și prin care sunt încumostințați că li s'au aprobat cererile, atunci când asemenea adrese sunt în uz la unele autorități, se păs-

trează de comercianți sau societăți în dosarele de corespondență, pe care nici o persoană străină nu are ocazia să le cunoască. Singura posibilitate nu ar fi decât denunțarea făcută de un funcționar din serviciul comerciantului sau societății, ca unii care au putința să cunoască toată corespondența comercială a patronului, însă, ar fi să ne facem iluzii prea mari crezând în eficacitatea acestor denunțări, deoarece ele vor fi atât de rarissime încât sancțiunea nulității din articolul menționat, va fi literă moartă.

— Dacă în raporturile dintre comercianți și autorități foarte greu își va găsi aplicațiune dispozițiunea ce analizăm, nu tot astfel va fi în relațiile reciproce dintre comercianți, căci pe acest teren va fi mai ușor de descoperit nelegalitatea firmei individuale sau sociale.

De aceea anteproectul în aliniatul următor al aceluiaș articol interzice comercianților cari au semnat un act sau contract în condițiile nelegale, menționate la aliniatul precedent, de a invoca în favoarea lor, în justiție, asemenea acte sau contracte.

Interpretând stricto sensu textul acestei dispozițiuni, ajungem la concluziuni cu totul contrarii principiilor generale de drept în materie de obligațiuni comerciale.

Astfel prin opoziție cu interzicerea comercianților de a se folosi de aceste acte sau contracte, ar urma că terți pot invoca în favoarea lor actele și contractele semnate numai cu arătarea emblemei sau prin însoțirea ei de o iscălitură străină.

Punând chestiunea în acest fel, comitem o eroare juridică profundă. Un contract semnat numai prin arătarea emblemei, va fi cu succes invocat de tertul contractant numai când contractul conține în realitate un acord de voință. Dacă însă partea cealaltă nu și-a dat consimțământul la această convenție, nimic nu o va împiedica să dovedească inexistența raportului juridic contractual și că acest pseudo contract, lipsit de semnătura sa nu are nici o valoare. Tot astfel deși lipsa semnăturii presupune inexistența legământului contractual, tertul are libertatea să dovedească cu orice mijloc de probă admis de codul comercial, perfectarea contractului afară, natural, de cazurile în care actul scris este, conform legii, o condiție esențială pentru constatarea obligației. Prin urmare, este o aberațiune juridică a considera valabilă obligația pe care un comerciant o asumă față de un tert printr'un act purtând în loc de semnătură, emblema adoptată de comerciant, când tomai lipsa semnăturii este de natură să nască prezumția lipsei de consimțământ. În cel mai rău caz, actul sau contractul sui generis având în loc de semnătură, emblema ar servi drept un început de probă scrisă, putând fi completată prin proba testimonială sau oricare altă probă.

Așa dar, constituie o eroare faptul de a recunoaște terților un drept absolut de a invoca valabilitatea

actelor sau contractelor lipsite de semnătură, ci purtând numai arătarea emblemei.

Cât despre actele sau contractele semnate de altă persoană de cât de aceea în drept, este contrar principiilor elementare din materia reprezentanționii de a le considera valabile față de terți.

Asemenea acte nu fac probă în justiție decât dacă tertul dovedește calitatea de mandatar ai persoanelor care au semnat actele.

Cât privește interzicerea pentru comerciant de a se servi în justiție de acte semnate prin arătarea emblemei sau printr'o iscălitură străină, credem că nu a fost în intenția comisiei de a face din această interdicțiune un principiu general și absolut ci unul cu efecte relative și anume, că actele și contractele semnate în acest fel nu servesc în justiție pentru dovedirea obligațiilor și drepturilor ce conțin, semnatarul acestor acte fiind obligat a face dovada cu oricare alte mijloace de probe îngăduite de lege.

Credem că numai în acest fel s'ar putea interpreta această restricțiune, căci contrar, ar însemna să răsturnăm principiile fundamentale în materia probelor comerciale și anume, ori de câte ori un comerciant a avut imprudența ca pentru constatarea unei convențiuni să pretindă un instrument probator, pe care ca parte contractantă l'a semnat din eroare, în mod neregulat, să fie decăzut din orice probă chiar dacă convenția s'a încheiat în realitate, dacă tertul cocontractant și-a dat consimțământul în cunoștință de cauză. Declarăm că este departe de noi de a ofensa comisiunea juridică a Uniunii acuzând-o că inseriind această dispozițiune în anteproect, a putut împărtăși interpretarea ei în sensul enormității juridice relevată mai sus.

De altfel, este locul s'o spunem că, în sistemul de azi, când o convenție s'ar încheia în modul neregulat arătat mai sus și partea cocontractantă ar invoca nevalabilitatea ei, pe motivul că lipsind semnătura comerciantului sau purtând altă semnătură decât aceea a persoanei cu care a înțeles să contracteze, convenția este lipsită de un consimțământ valabil, partea cealaltă are dreptul ca, făcând completă abstracție de un asemenea act sau invocându-l ca un început de probă scrisă contra părții care nu și contestă semnătura pusă pe act, să facă dovada încheerii contractului prin oricare alte mijloace.

Așa fiind, deosebirea între sistemul de azi și acela preconizat de anteproect, este numai de formă și anume, pe când în codul actual legiuitorul s'a ferit să insereze o dispozițiune similară, lăsând părților toată libertatea de a dovedi existența unei convenții cu mijloacele legiuite de probă, ori de câte ori actul încheiat ar fi lipsit de una din condițiile esențiale, cum ar fi semnătura în anteproect s'a prevăzut o dispozițiune expresă în acest sens, fără însă ca aplicațiunea ei să producă alte efecte decât acelea arătate mai sus.

Iată motivele pentru care socotim inutilă această dispozițiune sau, în orice caz, ar trebui modificată în sensul că o convenție constatată printr'un contract semnat în condițiile de mai sus, se presupune, până la proba contrarie, drept inexistentă pentru partea a cărei semnătură nu este regulat pusă.

— Art. 34 din anteproiect conține o dispozițiune completamente neserioasă întrucât, pe baza ei, orice comerciant sau societate în nume colectiv sau în comandită simplă, este obligată ca în orice contract, act, petițiune, scrisoare, factură, publicațiune, anunț, reclame, etc. emanând dela acest comerciant sau societate, trebuie să arate lămurit pe lângă firma comercială și data Monitorului în care s'a publicat firma sau actul constitutiv. Această obligațiune impusă comercianților este lipsită de orice interes practic, pentru următoarele două considerațiuni:

a) În primul rând data Monitorului Oficial ar interesa numai pe acele persoane care nu au mai avut raporturi comerciale cu firma și care ar avea curiozitatea să știe dacă firma sau actul constitutiv s'a publicat în Monitor. Însă, când o terță persoană dorește aceste lămuriri, nu este nevoie ca data *Monitorului Oficial* să figureze pe corespondența primită, căci nu are decât să pretindă comerciantului să-i exhibe Monitorul Oficial ce-l interesează, pentru ca societatea sau comerciantul să i-l pună la dispoziție, contrar, terțul refuzând a trata. Apoi la ce ar mai servi sistemul sever de publicitate, dacă un comerciant la fiecare mișcare, la fiecare pas, este obligat să amintească tutulor că a îndeplinit formalitățile prevăzute de codul comercial? Și ce rost are această obligațiune impusă tutulor comercianților și pe toată durata exercitării comerțului lor, când în marea majoritate a cazurilor clientela, creditorii sau debitorii lor, sunt în relațiuni curente cu ei? Oare pentru acele câteva persoane noi, care intră în angrenajul afacerilor comercianților, să se generalizeze această măsură? Se va obiecta că această măsură este utilă, fiind menită să suprimă cu timpul pe comercianții clandestini sau care exercită comerț fără să fi îndeplinit formele cerute de lege; se va răspunde că pentru câteva cazuri excepționale, cari față de rigorile legii vor deveni tot mai rare, nu este echitabil a generaliza o măsură vexatorie, când aproape unanimitatea comercianților sau societăților se conformă prescripțiilor legilor în ce privește înscrierea firmelor și publicitatea actelor constitutive.

Când un comerciant sau o societate în nume colectiv sau în comandită simplă nu inspiră suficientă încredere unei terțe persoane, dispusă să încheie o afacere, un sentiment de elementară diligență o va obliga să se adreseze registrului de comerț, spre a se documenta asupra seriozității întreprinderii, și va pretinde comerciantului, dovada îndeplinirii for-

malităților legale. Dacă însă deși stăpânit de această neîncredere totuși consimte să trateze fără a se informa asupra importanței întreprinderii, din care cauză are de suferit pagube materiale, aceste pagube sunt imputabile neglijenței și lipsei sale de diligențe.

Dar, în afară de aceste considerațiuni, azi când față de vâlmășagul afacerilor comerciale și de ritmul lor tot mai accelerat, consimțământul verbal începe să ia locul aceluia scris, pentru ce să punem un obstacol încheerii rapide a afacerilor de tot felul. Sunt nenumărate afacerile care se încheie pe picior în birou, în tren, la un colț de stradă, etc. o simplă notă semnată pe un petec de hârtie, ținând loc de contract.

b) În al doilea rând această obligațiune impusă comercianților este lipsită de orice efect juridic important, deoarece violarea ei nu influențează întru nimic valabilitatea actelor, contractelor, etc., singura sancțiune fiind aplicarea unei amenzi care în caz de recidivă, se majorează.

Încât unica justificare a acestei dispozițiuni pare a fi înființarea unei amenzi noi, ceea ce confirmă afirmația noastră dela început că anteproiectul Uniunii are un profund caracter polițist.

Aceleași observațiuni le facem și în ce privește celelalte feluri de societăți: anonime, în comandită pe acțiuni, etc., care sunt obligate, ca în toate actele, contractele, facturile, petițiile, etc. să adauge pe lângă denumirea și mențiunea felului societății în cuvinte neabreviate, capitalul societății efectiv vărsat și existența pe baza ultimului bilanț aprobat, data *Monitorul Of.* în care s'a publicat actul constitutiv și modificările lui, interzicându-se ca în toate acele acte să figureze în mod permanent capitalul subscris, proiectat sau votat.

Iată un pomelnic de mențiuni obligatorii, fără nici o deosebire și într'un contract și în orice anunț sau reclamă la ziar. E prea de tot. Căci dacă trecerea acelor mențiuni într'o scrisoare este necesară, pentru ce nu am mări pomelnicul și cu alte mențiuni tot atât de importante, cum ar fi trecerea bilanțului în întregime, sau a contului de profit și pierdere, etc.? Dar dacă o societate în decursul timpului își modifică actul său constitutiv de zeci de ori, va trebui într'o petițiune adresată ad-ții financiare și prin care solicită timbrarea unei facturi să treacă toate acele mențiuni?

Acestea spuse, credem că am reușit să punem încă odată în evidență neseriozitatea dispozițiunii din art. 34.

Terții nu au dreptul să invoace necesitatea acestor mențiuni, căci lor le sunt opozabile numai publicațiunile făcute de o societate în *Mon. Of.*, publicațiuni care se presupune a le fi cunoscute. Dacă am impune unei societăți pe cale legală să treacă în toate actele care emană dela ea toate acele menți-

uni, nu ne-ar mai rămâne decât să suprimăm publicitatea bilanțului și a modificărilor actului constitutiv în Mon. Of., ceea ce este inadmisibil.

O singură mențiune o găsim necesară și anume aceea de a trece în actele societății adresate terților capitalul realmente vărsat, iar nu să afișeze drept capital acela proiectat sau votat, căci acest fapt e de natură a induce în eroare pe terți asupra seriozității întreprinderii.

— Art. 35 și 36 din anteproiect reproduc dispozițiile din art. 3 din legea firmelor încât nu avem nimic de adăugat.

E. CRISTOFOREANU

Avocat

(Va urma)

INALTA CURTE DE CAS. ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența dela 12 Iunie 1928

Pleședenția d-lui OSCAR N. NICOLESCU, prim-preș.

Ministerul Just. cu Banca Românească și alți

Deciziunea No. 4709

Responsabilitate. Portărel. Insușirea sumelor primite de el spre achitarea cambiilor protestate. Ministerul Justiției. Neresponsabilitatea lui pentru daune.

Ministerul Justiției nu poate fi obligat a răspunde de daunele provenind din însușirea de către portărel a sumelor ce i-au fost date lui de către debitori ca valoare a cambiilor protestate.

Ascultând pe d-nii avocați Ulise Vasilescu și Costin Georgescu în susținerea recursului.

Pe d-nii avocați Ștefănescu și Morțun în combateri.

Intimații prezenți se referă la concluziunile puse de d-nii Av. Ștefănescu și Morțun.

Ascultând și pe d-l Procurore Sp. Popescu în concluziunile puse pentru respingerea recursului.

După care, Curtea a rămas în deliberare până azi 12 Iunie 1928, când a pronunțat următoarea deciziune:

Curtea,

Asupra motivelor de casare în următoarea cuprindere:

1) „Violarea prevederilor art. 1000 din codul civil.

„În mod greșit Curtea de Apel menține responsabilitatea materială a Statului pentru fapta de abuz de încredere a portărelului Petrescu din moment ce, de comun acord cu cele prevăzute în sentința tribunalului și cu susținerile noastre în fața ambelor instanțe, convine că portăreii nu au prin lege (codul de comerț), legea de organizare judecătorească sau regulamentul portăreilor dreptul de a încasa sumele de bani datorate de debitori cambiali atunci când se prezintă la aceștia cu cambiile spre protestare.

„Într-o atare situație prevederile art. 1000 din codul civil nu pot fi aplicabile Statului pentru că al. III al acestui articol vorbește de responsabilitatea stăpânilor sau comitenților de prejudiciile prepușilor în funcțiunile încredințate. Astfel încât numai prin violarea și greșita interpretare a acestui text s'a putut stabili răspunderea Statului.

„Interpretarea extensivă a acestui text dată de Curte și aplicarea lui la actele comise în afară de exercițiul funcțiunei, nu cadrează cu situația specială a Statului față de funcționarii judecătorești cari au o organizare aparte, autonomă, în serviciile ce le îndeplinesc.

„Pe de altă parte, această interpretare s'ar putea concepe cel mult acolo unde patronul, persoană fizică, are un contract direct cu persoanele pe care le angajează și deci unde poate exista un criteriu subiectiv de apreciere la angajare, dar nici decum acolo unde prin simpla îndeplinire a condițiilor de admisibilitate fixate prin lege (criterii obiective) postulantul este angajat sau unde Ministerul Justiției nu poate avea nici un control asupra exercitărei funcțiunei.

2. „Violarea dispozițiilor legii de organizare judecătorească și a regulamentului portăreilor art. 16, 59, 64 și 65 în special. Din ansamblul tuturor acestor texte și în spiritul dispozițiilor lor rezultă precis pe de o parte că portăreii nu au căderea de a primi în păstrare obiecte oferite de debitorii creditorilor, iar pe de altă parte, că suportă personal consecințele faptelor și greșelilor lor. Termenii acestor dispozițiuni sunt generici astfel încât cuprind și încasările abuzive de bani și mai ales însușirea lor.

„Ceva mai mult, dacă acești funcționari sunt responsabili personal de actele și obiectele ce li s'ar încredința în conformitate cu legea, deci în exercițiul funcțiunei lor, cu atât mai mult trebuie exclusă responsabilitatea Statului pentru actele comise în afară de exercițiul acestor funcțiuni.

„Pentru toate aceste motive cerem admiterea recursului Ministerului Justiției, casarea deciziunei Curții de apel și în fond apărarea Ministerului Justiției de orice despăgubiri civile“.

Având în vedere că prin decizia supusă recursului de față cu No. 276 din 27 a Curții de Apel din București S. I. I. Petrescu a fost condamnat la 8 luni închisoare corecțională pentru delictul de abuz de încredere prevăzut și pedepsit de art. 322, 323 cod penal, precum și, în mod solidar cu recurentul Ministerul de Justiție, la plată de despăgubiri către părțile civile;

Având în vedere că faptul constatat de instanța de fond în sarcina inculpatului I. Petrescu constă în aceea că, în calitatea de portărel la Tribunalul Ilfov, delegat la biuroul de proteste, inculpatul primind dela creditori cambii pentru protest, se prezenta cu ele la debitori, și când aceștia plăteau, inculpatul le remitea cambiile, încasând valoarea lor, pe care însă nu o mai restituia creditorilor, și astfel și-a apropiat în folosul său, suma de 1.421.787 lei;

Având în vedere că înaintea Curții de fond, recurentul Ministerul Justiției a susținut, ca și prin motivele de casare de mai sus, că el nu poate fi răspunzător de daunele cauzate de portărelul inculpat, deoarece acesta nu a încasat banii în calitate de prepus al Ministerului, ci în calitate personală ca mandatar al creditorilor cari i-a încredințat cambiile cu însărcinarea tacită de a le încasa;

Că, instanța de apel a înlăturat această obiecțiune și a obligat pe Minister, în mod solidar cu inculpatul, la plata de daune către creditorii prejudiciați argumentând că deși conform legii inculpatul nu avea atribuțiunea de a încasa valoarea cambiilor prezentate la protest, totuși din depunerile martorilor colegi cu inculpatul rezultă că există un uz constant ca portărelul, când primește cambiile pentru protest, să se prezinte singur la debitor și să încaseze valoarea lor pe care apoi să o predea creditorului; că, astfel stând în fapt lucrurile, atunci când creditorii au dat portărelului mandatul tacit să încaseze pentru ei valoarea cambiilor depuse pentru protest, nu au făcut altceva decât să încredințeze această însărcinare unui funcționar public care în mod obicinuit făcea astfel de încasări, încredere pe care nu ar fi avut-o dacă inculpatul ar fi lucrat în calitate de simplu particular; că, pe lângă aceasta, după însăși natura urgentă a protestului, debi-

torul când este somat de portărel fără să fie însoțit de creditor, să plătească, nu are posibilitatea și nici timpul material să consemneze de îndată suma și astfel în mod necesar portărelul devine depozitarul sumelor prevăzute în cambiile prezentate la protest; că obligațiunea Ministerului de a plăti daune reese din însuși textul art. 1000 cod civil; că conchide Curtea de fond, obiectiunea Ministerului, că potrivit art. 16, 64 și 65 din regulamentul portăreilor, portărelul este personal răspunzător de sumele încasate, este nefondată, deoarece primul text se referă la atribuțiunile portăreilor în cari nu se cuprinde și încasarea sumelor provenite din cambiile depuse la protest, iar celelalte două texte se referă la răspunderea lor către părți în ce privește actele nule făcut prin mijlocirea lor și neîndeplinirea la timp a procedurilor și actelor ce li se încredințează de părți; așa că bine Ministerul a fost obligat la plată de daune.

Considerând că după ce art. 998 cod civil stabilește principiul general că oricine cauzează, din greșala sa, o pagubă altuia, este obligat a o repara, art. 1000 cod civil dispune că sunt responsabili chiar pentru prejudiciul cauzat de alte persoane, între alții, conform alin. III, „stăpânii și comitenții de prejudiciul cauzat de servitorii și prepușii lor în funcțiunile ce li s'au încredințat“.

Considerând că pe acest text de lege instanța de fond a întemeiat răspunderea și obligațiunea Ministerului de Justiție de a plăti daunele părților civile pentru fapta portărelului Petrescu;

Considerând că din lucrările pregătitoare ale art. 1384 al. III Napoleon, după care a fost reprodus întocmai art. 1000 alin. III din codul civil român, rezultă că legiuitorul a stabilit această prezumțiune de culpă ireparabilă a stăpânilor și comitenților pentru două motive: reaua alegere făcută în persoana servitorului sau a presupusului și lipsa suficientă de supraveghere a lor din partea stăpânului sau a comitentului;

Considerând că această dispozițiune de lege care face responsabilă o persoană pentru fapta alteia, fiind bazată pe o prescripțiune de culpă, urmează a fi interpretată în mod restrictiv, prezumțiunile legale fiind de drept strict;

Considerând că responsabilitatea edictată de art. 1000 alin. III, cod civ. și deci aplicațiunea lui are două limite: a) ca autorul prejudiciului cauzat să fie în ade-văr prepus al aceuia ce se cere a fi făcut răspunzător civilmente; b) ca faptul dăunător să fie comis de prepus în funcțiunile ce i s'au încredințat;

Considerând că dacă acela ale cărui servicii sunt retribuite după budgetul Statului este un funcționar al lui, nu însă, orice funcționar este în același timp și prepus a Statului;

Că ceea ce caracterizează pe prepus este starea de subordonație față de comitent; că prepus, după art. 1000 alin. III cod civ. este acela care lucrează după ordinele, instrucțiunile, direcțiunea și sub controlul comitentului;

Considerând că portăreii de pe lângă Tribunal sau judecătorești sunt agenți judecătorești, însărcinați cu îndeplinirea actelor de procedură și a urmăririlor sau executărilor silite și sunt numiți în funcțiune de Ministerul de Justiție dacă îndeplinesc condițiunile de numire stabilite de legea de organizare judecătorească; că atribuțiunile lor și modul cum trebuiesc îndeplinite sunt determinate de un regulament de administrație publică prevăzut de legea de organizare judecătorească și a cărei interpretare se face de către tribunale sau Curți, iar nu de Ministerul de Justiție; că portăreii con-

form art. 52 din legea de organizare judecătorească funcționează sub conducerea și supravegherea unui portărel șef și sub controlul și supravegherea președintelui instanței pe lângă care sunt alăturați, și art. 64 și urm. din regulament stabilesc pentru portărei o răspundere personală;

Considerând că în asemenea condițiuni, portăreii de tribunal sau de judecătorești nu pot fi coprinși în noțiunea de prepuși ai Statului, astfel cum este înțeleasă de art. 1000 alin. III cod civil;

Considerând în al doilea rând, în ipoteza că portăreii ar fi prepuși ai Statului, art. 1000 c. civ. mai aduce și o altă limită la răspunderea civilă a comitentului pentru fapta prepusului, și anume; că acesta să fi săvârșit faptul în exercitiul funcțiunei ce i s'a încredințat, adică în îndeplinirea unei atribuțiuni a funcțiunei sale, determinate de lege și regulament;

Considerând, în al doilea rând, în ipoteza că portăreii unei cambii la scadență intră în atribuțiunile portărelului; că, art. 326 cod comercial precizează și enumeră formalitățile ce el trebuie să îndeplinească în acest scop; prezentarea lui la domiciliu debitorului, transcrierea exactă a cambiei, numele persoanei pentru care și în contra căreia se face protestul, somațiunea adresată persoanei, în contra căreia se face protestul și obiectul somațiunei; răspunsul obținut sau arătarea că persoana în contra căreia s'a făcut protestul n'a dat nici un răspuns;

Că, însă, nici un text din codul comercial sau din altă lege nu dă dreptul portărelului de a încasa valoarea cambiei depuse pentru protest, că din contră, art. 59 din regulamentul asupra serviciului portăreilor confirmă aceasta, căci dispune că în nici un caz portăreii nu vor putea primi în păstrare obiectele oferite de debitor, creditorilor lor spre a se libera de o obligație, și că părțile vor fi îndatorate să consemneze lucrul oferit la Casa de Depuneri sau la Administrația Financiară, potrivit regulilor de procedură civilă, iar recipisa să o depună la portărei;

Că, dar portărelul trebuie să se mărginească a face actul de protest, care este necesar pentru a se constata neplata cambiei la scadență și pentru a se putea exercita ulterior acțiunea cambială;

Că nicăeri legea nu prevede că debitorul poate împiedica facerea protestului plătind valoarea cambiei în mâinile portărelului.

Considerând că instanța de fond, în deciziunea atacată cu recurs, recunoaște că portărelul nu are dreptul după lege să încaseze valoarea polițelor prezentate la protest, dar declară că există un uz constant în virtutea căruia creditorii când remit portărelului cambiile spre protestare, îi dă mandat tacit ca să încaseze pentru ei valoarea cambiilor dela debitori;

Considerând că o asemenea constatare de fapt este de atributul suveran al instanței de fond;

Considerând că astfel stând lucrurile este evident că inculpatul Petrescu primind valoarea cambiilor de la debitori a încasat-o, nu în calitatea lui de portărel și ea să-și îndeplinească o îndatorire a funcțiunei lui, — căci legea nu-l autoriză la aceasta — ci în puterea și în executarea unei convențiuni particulare de mandat intervenită între dânsul și creditorii și străină de atribuțiunile lui; că prin urmare, faptul însușirii de către Petrescu a sumelor încasate, constituie numai o violare a acestei convențiuni de mandat, violare săvârșită astfel în afară de exercitiul normal și regulat al funcțiunei lui de portărel, că de aceea el a și fost condamnat nu pentru delictul de delapidare ci pentru acel de abuz de încredere;

Considerând că în asemenea condițiuni, a doua cerință a art. 1000 alin. III c. civ. nu este îndeplinită în speță, și deci greșit și cu violarea legii Ministerul de Justiție a fost obligat la plata de daune în baza acestui text de lege;

Că astfel fiind, deciziunea atacată cu recurs urmează a fi casată;

Considerând că după dispozițiunea art. 53 din legea Curții de Casațiune, această Curte nu trimite afacerea la alt tribunal sau Curte ci statuează ea însăși în fond de câte ori este vorba de o simplă aplicațiune a legii la faptele constante;

Că, în consecință, în fond, față cu cele mai sus expuse, Ministerul Justiției neputând fi obligat la plată de daune pentru prejudiciul cauzat de inculpatul I. Petrescu, creditorilor părții civile, Ministerul cată a fi apărât de orice plată de daune în acest proces.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, casează fără trimitere și în fond apără pe Ministerul Justiției de orice plată de daune către părțile civile în proces.

CURTEA DE APEL BRAȘOV SECȚIA I-a

Audiența din 3 Decembrie 1927

Președinția d-lui I. POȘOIU, consilier

Ministerul public și Isidor Raucă Raucanu și Primăria Sft. Gheorghe.

Deciziunea No. 840

Prescripțiunea în materie penală. Crimă corecționalizată prin aplicațiunea circumstanțelor atenuante.

Care prescripțiune se aplică? Art. 462 al. 1 și 92 cod. pen. ung. Elementele constitutive ale infracțiunii de sustracțiune.

1. *În cazul corecționalizării crimei de sustracțiune prin efectul acordării circumstanțelor atenuante, calificarea infracțiunii rămâne tot crimă și în acest caz acțiunea publică se prescrie având în vedere calificatiunea legală.*

2. *Primarul unei comune urbane, în calitate sa de administrator al averii orașului, dacă își însușește fără drept în propriul său folos bunuri mobile de ale comunei, săvârșește crima de sustracțiune în funcțiune, prevăzută de art. 462 al. 1 cod. pen. ung., indiferent dacă exercită această administrațiune direct sau prin delegațiune dată subalternilor săi sau altor persoane pe care dănsul le supraveghează și le controlează.*

Curtea,

Având în vedere apelurile făcute de Ministerul public de pe lângă Tribunalul Trei Scaune, acuzatul Isidor Raucă Raucanu, aărătorul său, precum și reprezentantul părții civile, Primăria orașului Sft. Gheorghe, împotriva Tribunalului Trei Scaune s. II. N. P. 536. 30. 1926, pronunțată în ziua de 15 Aprilie 1927, prin care acuzatul Isidor Raucă Raucanu, primarul orașului Sft. Gheorghe, a fost achitat de sub acuzarea ridicată împotriva sa pe motiv că în urma aplicării circumstanțelor ușurătoare fapta sa ar fi prescrisă.

Având în vedere că Parchetul acelui Tribunal a atacat cu apel sentința mai sus menționată pentru greșita calificare a infracțiunii, greșita aplicare a dispozițiilor art. 92 c. p., precum și pe baza nulităților prevăzute de art. 385 punct. 1 lit. b și pt. 3 pr. pen. ung.; acuzatul a atacat cu apel numai motivarea sentinței, apărătorul său a atacat cu apel sentința pe baza art. 385 pt. 1 lit. a și b pr. pen. ung., iar reprezentantul părții civile pentru că prima instanță nu s'a pronunțat asupra pretențiilor civile și nu a stabilit vinovăția acuzatului.

Având în vedere că prima instanță examinând actele de la dosar, lucrările de instrucțiune urmate în cauză, probele administrate înaintea desbaterei orale urmate în fața Trib. a stabilit următoarele:

În toamna anului 1922 fiind disponibil în județul Trei Scaune un vagon de ovăz în capacitate de zece mii kilogr. din ultima cotă contingentată, Prefectura jud. Trei Scaune, cu autorizația Ministerului agriculturii, distribue acest ovăz la instituțiunile administrative din județ, precum și cu titlu de restituire la doi particulari, cari împrumutase ovăz Prefecturii în cursul lunii Iunie 1922.

Pentru aceste distribuiri întocmindu-se un tablou, Primăria orașului Sft. Gheorghe a fost trecută cu una mie kgr. iar prin adresa No. 1127 din 1927 dată la 31 Ianuarie 1923. Prefectura notifică Primăriei că poate ridica ovăzul ce i se distribuisse dela firma Arpad Bartha din orașul Sft. Gheorghe cu prețul de 1 leu și 60 bani kgr. Acest ovăz se ridică în două rânduri: odată 200 kgr. și altă dată 800 kgr., pe baza adresei Prefecturii și chitanțelor semnate de acuzat, de către vizitiul primăriei în asistența economului Iosif Zathy, transportându-se ambele cantități de ovăz direct la locuința inculpatului, care prin luna Aprilie 1923 vinde din acest ovăz, prin economul orașului, Iosif Zathy, 450 kgr. orașului, pentru nutrimenul armăsarilor primăriei, pe prețul pieței care era atunci 4 lei și 2 bani kgr., încasând dela primărie suma de 1890 lei, iar restul de 500 kgr., după cum mărtuiește însuși acuzatul, o întrebuințează pentru nevoile sale proprii. După ce revista „Gyilkos“ din Cluj denunță această afacere, inculpatul Răucanu, la 30 August 1924, într'un raport făcut consiliului comunal, arătând greșala ridicării ovăzului, solicită să restituie 400 kgr. ovăz, computând 100 kgr. în cantitatea dată de dănsul anterior, pentru caii orașului.

Având în vedere că prima instanță cu dosarul respectiv al Prefecturii a stabilit că inculpatul personal n'a făcut nici o cerere pentru a i se aproba ovăz, că nu i s'a eliberat nici un bon personal, ci din contra din tablourile dela dosar semnate de către inculpat se vede că dănsul a semnat în calitate de primar pentru ovăzut eliberat primăriei și nu lui personal, că deasemenea același lucru rezultă din chitanțele de primire a celor două cantități de 200 kgr. și 800 kgr. eliberate firmei Arpad Bartha, semnate propriu de inculpat.

Având în vedere că martorii invocați de inculpat în apărare nu au putut răsturna întru nimic probele ce rezultă din piesele concrete aflătoare la dosar și care vin împotriva inculpatului.

Considerând că Tribunalul analizând în mod amănunțit atât probele ce vin împotriva inculpatului, cât și martorii invocați de el în apărare, a stabilit în mod concret starea de fapt, după cum urmează, că inculpatul a ridicat fără drept întreaga cantitate de una mie kgr. de ovăz cuvenită Primăriei, pe care a plătit-o cu banii săi proprii, vânzând apoi orașului o cantitate de 450 kgr. cu suma de 1890 lei și frustând astfel comuna cu diferența dela 1 leu 60 bani la 4 lei 02 bani și astfel prima instanță își face convingerea că acuzatul Isidor Raucă Raucanu, a comis fapta ce i se impută.

Având în vedere că vinovăția acuzatului fiind bine declarată conform stării de fapt și probelor administrate, Curtea adoptă în totul motivele de fapt ale sentinței atacate cu apel, pe care le găsește întemeiate.

Având în vedere că în ceea ce privește calificarea infracțiunii, întrucât prima instanță găsește că fapta comisă de inculpat constituie crima de sustracțiune prevăzută de art. 355 și calificată conform art. 356 c. p. și nu crima de sustracțiune în funcțiune prevăzută de art. 462 al. 1 c. p., Curtea având în vedere că primarul este administratorul averii orașului, fiind indiferent dacă exercită această administrațiune direct sau prin delegațiune la subalternii săi, cum ar fi economul ora-

sului sau alte persoane pe care dânsul îi supraveghează și îi controlează.

Că deci fapta comisă de inculpat intră în textul art. 462 al. 1 c. p., care prevede cazul crimei de sustracțiune în funcțiune.

Având în vedere că această Curte găsește că circumstanțele atenuante apreciate de Trib. în favoarea inculpatului sunt întemeiate și aprobându-le în totul socotește că este loc a se face în specie aplicarea dispozițiilor art. 92 c. p.

Considerând că însă, deși prin aplicarea dispozițiilor art. 92 c. p. pedeapsa ce urmează a se aplica inculpatului este aceea de închisoare corecțională, totuși nu se poate admite interpretarea juridică a primei instanțe, după care infracțiunea care în urma corecționalizării devine delict, să fie considerată delict, chiar în momentul săvârșirii, prescriindu-se în termenul determinat pentru prescripțiunea acțiunii publice în materie de delict.

Având în vedere că corecționalizarea unei infracțiuni de oimă nu ar putea avea efect decât numai asupra prescripțiunii pedepsei pronunțate pentru crima corecționalizată și nici de cum asupra prescripțiunii acțiunii publice, considerându-se crima corecționalizată ca și cum *ab origine* ar fi fost delict și a-i se aplica deci, cum greșit a făcut prima instanță, toate regulile privitoare la delict, deci și regulile privitoare la prescripțiunea acțiunii publice în contra delictului.

Având în vedere că chestiunea acțiunii publice este o chestiune anterioară corecționalizării, asupra căreia deci nu poate avea loc corecționalizarea, la prescripțiune luându-se în vedere calificarea abstractă a faptei, iar nu aceea concretă dată de instanță.

Având în vedere că jurisprudența cu No. 59 a Curții de Casație maghiară, invocată de Trib. în sensul vederilor, după care Trib. a declarat prescrisă infracțiunea inculpatului prin art. 92 c. p., întrucât dela data de 23 Martie 1923, data comiterii infracțiunii până la data de 16 Iunie 1926, când Parchetul a început cercetările, au trecut mai mult decât trei ani, timpul prevăzut de art. 106 al. ultim c. pen., a fost abandonată de către înseși Casația maghiară care în deciziunea cu No. 59 inspirată fiind de principii enunțat în deciziunea cu No. 2 după care crima corecționalizată era considerată și tratată în toate privințele ca delict, susține teza contrară în deciziunea cu No. 90 din 10 Martie 1910.

Că așa fiind, stabilindu-se împotriva inculpatului faptul de sustracțiune în funcțiune, așa cum se arată mai sus și urmând a se face aplicarea textului art. 462 al. 1 c. p., combinat cu art. 92 c. p., nu se poate susține că, prin aplicarea circumstanțelor ușurătoare, crima sa urmând a lua o pedeapsă corecțională, trebuie considerată dela început delict și ca atare declarată prescrisă, teorie și absurdă în drept, după care un fapt penal prevăzut în mod special de lege, cu anume caracterizare penală, trebuie considerat de acei în drept să-l urmărească după calificarea eventuală pe care ulterior ar urmă să o dea instanțele de judecată, aplicând sau nu art. 92 c. p. și dreptul acela să fie închis prin prescripțiune dacă instanța de judecată va găsi loc să facă aplicarea art. 92 c. p. și contrariul în cazul negativ, lăsând astfel la arbitrarul judecătorului prescripțiunea infracțiunilor, care este de ordin general și public.

Considerând că în ceiace privește pedeapsa, Curtea găsește că prin aplicarea art. 462 al. 1 c. p. și 92 c. p., urmează a se aplica inculpatului zece zile de închisoare corecțională, admitându-se în această privință apelul Ministerului public și respingându-se ca neîntemeiate apelurile inculpatului și apărătorului său.

Având în vedere că reprezentantul părții civile declară că își retrage apelul.

Având în vedere declarațiunea martorului Zathy Iosif, depusă la dosar de către inculpat și prin care acesta declară

că revine asupra primelor arătări, Curtea nu o poate lua în considerațiune, întrucât actualmente acest martor este subalternul acuzatului și deci în dependența de acesta, care l'a influențat cu autoritatea funcțiunii sale și în al. doilea rând chiar dacă ar fi adevărat, ea nu poate schimba întru nimic devezile administrate ce rezultă din piesele dela dosar, analizate cu un lux de amănunte de Tribunal.

Considerând că deasemenea Curtea, respinge ca inutilă propunerea inculpatului pentru a se aduce din nou martorii ascultați de Trib. pentru stabilirea adevăratei stări de fapt, propunere vagă, neprecisă, nearătându-se ce anume voește a se răsturnă din cele dovedite și ce anume să se dovedească cu audierea acestor martori cari au fost în două rânduri audiați la desbaterea în fond ordonată de prima instanță.

Pentru aceste motive, redactate de d-l Consilier Titus D. Panu, respinge apelul făcut de acuzatul Isidor Raucă Răuceanu și apărătorul său, precum și al părții civile, Primăria orașului Sft. Gheorghe, Admite apelul Ministerului public, etc.

(ss) I. Poșoiu, T. D. Panu.

DEOSEBITĂ OPINIUNE.

Subsemnatul Coloman Fülöp, Consilier la Curtea de Apeli, în cauza penală în curs în contra acuzatului Raucă Răuceanu pentru crima de delapidare, potrivit art. 25 din Regul. Curților de Apel, în cele ce urmează, predau motivele părerii mele, cu care am rămas în minoritate:

1. Conform art. 75 din legea ungară LIV, 1912, instanțele sunt date să urmeze hotărârile date de Curtea de Casație în ședință plenară, atâta timp cât nu le schimbă Curtea de Casație. Și conform art. 76 din aceeași lege, chiar în cazul dacă vreuna dintre Curțile de Apeli în ședință plenară ar cere prin o propunere motivată schimbarea unei hotărâri aduse în ședință plenară, nici în acest caz nu poate fi suspendată rezolvarea vreunei afaceri.

Această putere obligatorie față de toate instanțele, a deciziunilor din ședință plenară, s'a lăsat neatinsă atât prin decretul No. 1 al fostului Consiliu dirigent român, care în art. 1 dispune: „Legile emanate înainte de 18 Oct. 1918 rămân rână la altă dispozițiune în vigoare în mod provizoriu”; cât și prin Constituțiunea țării românești, care în art. 137 a dispus: „Se vor revizui toate codicele și legile din diferite părți ale Statului român, până atunci ele rămân în vigoare”.

Considerând că în ce privește puterea obligatorie a deciziunilor date în Secțiunile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, puterea legislativă a Statului român a dispus prima dată, prin legea de organizare judecătorească dela 14 Aprilie 1925, care punându-se în aplicare la 1 Iunie 1925, dela această dată această putere obligatorie a deciziunilor date în Secțiunile Unite se mărginește la cazurile arătate în art. 2 al acestei legi.

Situațiunea juridică creată prin această lege amintită la locul ultim, însă, în cauza de față nu-i aplicabilă, pentru că faptul imputat acuzatului a fost comis în luna Decembrie 1923, deci anterior datei începătoare imperiului art. 2 din legea noastră de organizare.

Iar conform art. 2 al cod. pen. ung.: „dacă dela data comiterii faptului până la ziua judecării se pun în aplicare diferite legi, jurisprudențe sau alte norme, trebuie să fie aplicată dispozițiunea cea mai ușoară pentru acuzat”, cu alte cuvinte, legea ungară LIV din 1912, fiind aplicabilă în cauza de față. Credem că este motivată părerea noastră, potrivit căreia numai prin violarea acestei legi ungare, dar menținută în vigoare prin Constituțiunea țării românești, s'ar fi putut trage în discuție legalitatea motivelor invocate de deciziunea dată în ședință plenară de fosta Curie regală ungară din 3 Iunie 1886 cu No. 59.

Considerând că hotărârea în cauza de față este unanimă în ceea privință că, art. 92 c. p. trebuie să fie aplicat într-o măsură

ră largă și pedeapsa trebuie să fie fixată în genul pedepsei de închisoare, deci faptul fiind calificat ca delict corecționalizat, în sensul acestei decizii dată în ședința plenară. „În cazurile când în urma aplicării art. 92 c. pen. o infracțiune s'a calificat drept delict, această infracțiune se prescrie în timp de trei ani, precum este fixat prin art. 106 cod. pen., al. 2^a, zice această decizie.

Bine deci, prima instanță a hotărât, când invocând această decizie a fostei Curii regale ungare, a achitat acuzatul.

II. Motivele de drept material le consider inaplicabile.

S'a invocat jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție în materia infracțiunilor supuse imperiului codului penal din vechiul regat și doctrina inaugurată de d-l Prof. univ. Dr. Traian Pop din Cluj; în ceea ce privește jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție, s'a predat că textele de lege asupra acestei chestiuni sunt identice atât în codul penal din Vechiul regat cât și codul ungar și jurisprudența dezvoltată în baza codului penal român fiind contrară celei dezvoltate în baza codului ungar, trebuie să fie urmată cea fondată pe codul din vechiul regat, iar în ceea ce privește doctrina inaugurată de numitul domn Prof. s'a predat prin deciziunea dată de fosta Curie regală ungară în Secțiunile Unite cu No. 90, în care s'a abandonat principiul de drept pe care se întemeia deciziunea cu No. 59.

Prin instituțiunea de drept a prescripțiunii, fiind atinsă întreaga structură a codului penal, fiind dat scopul urmat, în această materie, aflarea mijloacelor potrivite la îndepărtarea atacului împotriva ordinii sociale, deci chestia, că aceste mijloace să fie sau nu aplicate, în efectul că s'a trecut un oarecare timp, este o chestie de o importanță decisivă, de unde urmează că această chestie trebuie să fie judecată după economia întreagă a fiecărui cod, prin care se exclude ca prin o decizie judecătorească să se rezolve chestia. Care dintre hotărârile date de diferite instanțe supreme în baza legislațiunii lor proprii este acceptabilă într-o măsură mai mare sau mai mică?

În ceea ce privește doctrina, că însăși fosta Curie regală ungară prin deciziunea dată în Secțiunile Unite la 10 Martie 1910 cu No. 90 a abandonat principiul trecut în deciziunea dată în Secțiunile Unite la 30 Ianuarie 1882 cu No. 2 potrivit căreia: „În efectul sentinței prin care faptul s'a corecționalizat, infracțiunea cu toate consecințele se transformă în delict, deci trebuie să fie considerat ca atare, care dela clipa comiterii sale ar fi fost numai delict“, acest principiu fiind abandonat, deci nici deciziunea cu No. 59 nu poate să fie menținută, întrucât această decizie cu No. 59 se bază exclusiv numai pe acest principiu abandonat.

Cazul însă nu poate să fie generalizat.

În deciziunea No. 90 fiind reglementat cazul, dacă crima de leziune corporală gravă prin aplicarea art. 90 și 20 c. pen., s'a corecționalizat în delict, în deosebire cu deciziunea No. 2, prin care s'a prevăzut și o amendă, pedeapsa trebuie să fie dictată potrivit dispozițiilor din al. 1 art. 302 cod. pen., numai în închisoare corecțională și motivarea se restrânge la aceea dacă prin o dispoziție specială a legii, un fapt nu este pedepsibil cu amendă, acest gen de pedeapsă nu poate să fie aplicat nici în urma corecționalizării faptului, pentru că prin o altă procedură s'ar lovi în art. 1 c. p., că numai faptele declarate de lege ca crimă și delict au acest caracter și nimeni nu poate să fie pedepsit cu o altă pedeapsă decât cu cea stabilită de lege înaintea comiterii faptului.

Această decizie cu No. 90 numai din această considerațiune, că elementele unei infracțiuni fiind fixate de lege, ele nu pot fi schimbate și numai în această direcție declară greșit principiul de drept din deciziunea cu No. 2.

Prin urmare, din această situațiune nici cum nu urmează că acest principiu este inaplicabil în toate direcțiunile.

O jurisprudență respectată de generații întregi, peste timp

de 40 de ani chiar, la amurgul aplicării codului nu poate să fie pusă la o parte.

Fiind dat că, hotărârea completului este unanimă în această privință că art. 92 c. p. trebuie să fie aplicat într-o măsură largă și pedeapsa trebuie să fie fixată în genul cel al închisorii, faptul calificându-se ca delict corecționalizat.

În baza deciziunii No. 59 suntem de părere că toate apelațiunile trebuie să fie respinse și anume că în ceea ce privește apelul acuzatului din motivul că faptele susținute de dânsul sunt fără importanță în cauză, întrucât chiar dacă s'ar afla dovedită starea de fapt susținută de Ministerul public, existând motivul de prescripțiune, prin care se exclude deschiderea procedurii penale, chiar și în acest caz, sentința trebuie să fie achitătoare.

Iar, de altă parte, numai din cauza motivelor din sentință un apel este inadmisibil.

(ss) Coloman Fülöp.

NOTĂ. — Practica corecționalizării, prin aplicarea circumstanțelor ușurătoare, se exercită pe o scară întinsă de către instanțele judecătorești, atât în vechiul Regat cât și în Ardeal.

În vechiul Regat însă, atât doctrina (1) cât și jurisprudența Înaltei Curți (2) este unanim a recunoaște că corecționalizarea nu poate avea efecte decât asupra pedepsei.

În Ardeal se pare însă, că practica jurisprudențială a mers mai departe și a considerat că, prin faptul corecționalizării, crima transformându-se în delict, își pierde calificațiunea ei legală, și devine delict chiar dela origini — și ca atare, influențează chiar asupra acțiunii publice.

Atât majoritatea cât și minoritatea adică în sprijinul opiniei lor puternice argumente materiale.

Însă, noi credem că, cu toată puterea interpretativă pe care o aveau deciziunile Curții de Casație ungare, date în Secțiuni Unite, atare decizii nu puteau să modifice starea legală a principiilor înscrise în codul și procedura penală ungară.

În adevăr, art. 1 cod. pen. ungar se exprimă clar: „*Crimă sau delict este numai acea faptă pe care legea o numește (cu califică) astfel.*

Nimeni nu poate fi pedepsit pentru crimă sau delict cu altă pedeapsă decât cea stabilită de lege pentru aceasta, înainte de a se fi săvârșit.

Iar art. 92 cod. pen. ung. permite judecătorului ca prin acordarea circumstanțelor ușurătoare, să poată schimba o pedeapsă criminală în alta corecțională, deci să corecționalizeze pedeapsa, iar nu fapta, care rămâne în calificarea dată de lege.

De altfel această interpretare rezultă și din art. 8 *proc. pen. ungară*, care se exprimă: „La începerea procedurii penale (deschiderea acțiunii publice) este determinantă calificarea infracțiunii prevăzută de codicele penal“, (deci calificarea legală).

„*Circumstanțele în urmă cărora, conform art. 92 cod. pen., calificarea crimei se schimbă în delict, va fi luată în considerațiune numai la darea sentinței.*

De unde rezultă în mod neîndoios că, prin *calificarea judiciară* obținută prin aplicarea circumstanțelor ușurătoare, corecționalizarea nu poate să aibă influență decât asupra pedepsei, adică „la darea sentinței“ căci numai atunci judecătorul poate face individualizarea pedepsei, și calificarea abstractă a faptului, își primește pedeapsa *in concreto*, deci calificarea juridică.

În consecință, corecționalizarea va avea efect și asupra *regimului pedepsei*, precum și a *prescripțiunii pedepsei*.

1) Vezi asupra chestiunii Tanoviceanu, *Tratat de drept penal și proced. pen.*, Ed. II, vol. II No. 900 și urm. pg. 27 și urm. Cfr. V. Dongoroz, *Calificare legală sau judiciară. Rev. Penitenciară*, An. VIII pg. 91 și urm.

2) Vezi jurisprudențele citate în *Tratatul de drept și pr. pen.* loc. cit.

De altfel, Curtea noastră de Casație (complexul ardelean) prin mai multe decizii a confirmat deciziunile Curții de apel Cluj, care declarase că, crima rămâne tot crimă, chiar dacă se aplică o pedeapsă corecțională în urma acordării circumstanțelor atenuante (3).

Cu alte cuvinte, corecționalizarea nu poate avea efect de cât numai asupra pedepsei și elementelor în legătură cu cuantumul pedepsei, regimul ei, prescripția pedepsei nu și asupra calificățiunei legale sau asupra elementelor care nu sunt în legătură cu cuantumul pedepsei.

Ori fără o dispozițiune expresă de lege nu se poate întinde beneficiul corecționalizării la alte elemente ale infracțiunii, în afară de pedeapsă. De aceea cu drept cuvânt d. Dongoroz, în observațiunile ce le-a făcut proiectului de cod penal român din 1928, a cerut ca legiuitorul să transseze pe cale legislativă această controversă. (4).

Prin urmare, în stadiul actual legislativ, socotim că părerea majorității este cea mai conformă cu spiritul legislațiunei penale atât din vechiul Regat, cât și a celei ungare, care temporar mai este încă în vigoare în nouile ținuturi și că deci nu se putea întinde beneficiul corecționalizării judiciare și asupra faptului însuși, încă dela origine, spre a se putea aplica în speță, prescripțiunea acțiunei, nu calificărei legale, a celei judiciare.

E. C. DECUSARĂ.

CURTEA DE APEL, CRAIOVA S. I-a

Audiența dela 19 Iunie 1928

Președența d-lui C. R. MARINESCU, Prim-președinte

Preotul I. Dumitrescu cu Ministerul Cultelor și Artelor
Deciziunea No. 150

Contencios administrativ. Preot trecut la retragere pentru limita de vârstă. Ilegalitate constatată prin hotărâre judecătorească definitivă. Acțiune în daune. Lipsa de greșeală din partea autorității. Respingere.

Particularul lezat printr'un act administrativ de autoritate nu poate cere nici un fel de daune, chiar când ilegalitatea lui a fost formal constatată printr'o hotărâre judecătorească definitivă, dacă întru luarea unei atări dispozițiuni anulate, autoritatea administrativă nu a săvârșit nici cea mai mică greșeală.

S'au ascultat d-nii avocați Nicu Constantinescu din partea reclamantului și C. Petrescu pentru Ministerul Cultelor.

Curtea,

Asupra acțiunei pornite prin petițiunea înreg. la No. 3068 din 1928, de către Preotul I. Dumitrescu din comuna Mârșani jud. Dolj, împotriva Ministerului Cultelor și a Prea Sfințitului Bartolomeu Stănescu, Episcop al Râmnicului Noului Severin, având de obiect obligarea acestora în mod solidar la plata sumei de lei 300.000 daune materiale și morale ocazionate prin punerea sa la retragere.

Având în vedere desbaterile urmate și actele cauzei din cari se constată următoarele: în urma cererei Episcopiei Râmnicului Noului Severin, Ministerul Cultelor a pus în retragere pentru limita de vârstă pe Preotul I. Dumitrescu.

Preotul a atacat în contencios punerea sa la retragere, și ea a fost admisă prin decizia No. 127 din 927 a acestei Curți

3) Vezi și St. Laday în *Tanoviceanu*, Tratat de drept și proced. pen. ed. II, vol. II No. 903 b. 1 p. 32 și urm. — Dr. Traian Pop, Curs de drept penal.

4) Vezi V. Dongoroz, Observațiuni asupra proiectului de cod penal, art. 2. Edit. *Curierul Judiciar*.

secția I-a, confirmată prin decizia No. 1005 din 927 a Inaltei Curți de Casație și Justiție secția III-a pentru motivul că clericii nu sunt supuși nici unei limite de vârstă.

În urma anulării deciziei de punere la retragere, Preotul Dumitrescu a făcut acțiunea de față, prin care cere a se obliga Ministerul Cultelor și P. S. Episcop al Râmnicului să-i plătească 300.000 lei daune morale și materiale ce a încercat prin punerea la retragere și care constă în lipsa veniturilor accesorii ce ar fi avut ca Paroh al Bisericei, în atingerea prestigiului și sbuciumărilor sufletești pe cari le-a încercat prin măsura punerii la retragere luată de Ministerul Cultelor.

Având în vedere că deși măsura punerii la retragere luată de Minister a fost desființată de către justiție, urmează a se vedea dacă Ministerul a săvârșit o greșală oricât de mică, care să motiveze cererea de daune, sau dacă nu cumva aceea măsură a fost luată din cauza neconcordanței diverselor legiuri cari au putut face pe Minister să creadă în legalitatea măsurii sale.

Având în vedere că după art. 1 legea Statutului Funcționarilor Publici, Preoții sunt considerați funcționari publici.

Că după art. 22 Statut, funcționarii cari prin legile lor organice n'au fixată altă limită de vârstă, sunt puși în retragere la vârsta de 60 de ani; pe de altă parte art. 44 din legea clerului mirean prevede că legea pensiilor se aplică și clerului și că drepturile la pensie ale clerului nu se vor putea valorifica decât la vârsta de 70 de ani, iar art. 2 din legea pensiilor prevede că vârsta de pensii pentru funcționarii eclesiastici e cea de 65 de ani.

Având în vedere că din moment ce legea Statutului pune principiul unei limite de vârstă pentru toți funcționarii, dar pe de altă parte pentru că legea pensiilor arată că vârsta de pensie a funcționarilor eclesiastici este cea de 65 de ani, Ministerul Cultelor s'a putut crede îndreptăți să pună la retragere pe preotul Dumitrescu în vârstă de peste 70 de ani.

Că, prin interpretarea sa, Ministerul Cultelor n'a săvârșit nici o greșală, întrucât e învederat că lipsa de concordanță a diferitelor legiuri privitoare la cauză a contribuit ca Ministerul să-i interpreteze legea în mod greșit.

Neexistând deci nici o culpă din partea părților, acțiunea reclamantului este nefondată, și urmează a se respinge.

Pentru aceste motive, Curtea respinge acțiunea ca nefondată.

(ss) C. R. Marinescu; Al. Cernătescu; N. Fofșoreanu.

NOTA. — În rezumat cazul dedus în judecata Curții de Apel din Craiova este următorul: Preotul I. Dumitrescu din comuna Mârșani jud. Dolj a atacat cu acțiune în contencios actul Ministerului Cultelor prin care a fost pus din oficiu în poziție de retragere pentru a-și regula drepturile la pensie pentru limita de vârstă, pe motiv că potrivit art. 44 din legea Clerului Mirean, preoții nu pot fi scoși nici odată din oficiu la pensie pentru limita de vârstă, deoarece limita de 70 de ani prevăzută de menționatul text este o dispozițiune de favoare acordată în mod excepțional preoților, de care numai aceștia pot uza dacă — simțindu-se slăbiți — vor la această vârstă să ceară scoaterea lor la pensie.

Curtea de Apel secția I-a judecând această acțiune, a admis-o în totul, a declarat ilegală scoaterea preotului la pensie din oficiu pentru limita de vârstă, ca fiind luată cu violarea art. 44 din legea Clerului Mirean și a declarat nulă dispozițiunea Ministerului de Culte. În contra acestei hotărâri Ministerul Cultelor a făcut recurs, care însă a fost respins ca nefondat, așa că hotărârea Curții de Apel a rămas definitivă și executorie.

Pe baza acestei hotărâri definitive, numitul preot s'a adresat apoi aceleiași Curți, spre a-i acorda daunele

materiale decurgând din ilegalitatea actului Ministerului care priveau lipsa veniturilor accesorii (venitul Epitrahilului) precum și daunele morale privind prestigiul „darului”. Aceiași Curte de Apel secția I-a însă judecând cu ocaziunea acestei cereri de daune, legalitatea actului Ministerului de Culte, a respins cererea de daune făcută de preotul I. Dumitrescu, pe motivul că un act administrativ de autoritate poate fi declarat ilegal, adică făcut cu încălcare de lege, fără totuși ca să se poată imputa nici cea mai mică greșeală autorității, care a săvârșit acel act.

Intru cât socotim cu totul greșită soluțiunea dată de Curtea de Apel, vom face un scurt examen critic atât al deciziei cât și al chestiunii rezolvate printrânsa.

Daunele derivând dintr-o acțiune în contencios administrativ își au fundamentul lor în dispozițiile art. 107, al III și IV din Constituție, în care se spune „cel vătămat în drepturile sale, fie printr'un act administrativ de autoritate. făcut cu încălcarea legilor și a regulamentelor.”.

Al IV adăogă: Organele puterii judiciare judecă dacă actul este ilegal, îl pot anula, pot pronunța daune civile până la restabilirea dreptului vătămat, având și căderea de a judeca și cererea de despăgubire, fie contra autorității administrative chemate în judecată, fie contra funcționarului vinovat.

Din simpla citire a textului Constituțiunei reese clar, că în materia aceasta specială, pentru a se vedea dacă este loc la responsabilitatea civilă a unei autorități administrative, judecătorii au a cerceta numai două puncte: 1) dacă actul este ilegal, textul citat explicând și ce se înțelege prin act ilegal și 2) dacă el a cauzat o vătămare a unui drept.

Odată stabilite aceste două elemente, dreptul la daune al celui vătămat prin actul ilegal, vine ca un corolar. Nici nu se poate pune în discuție, chiar numai principial, dacă mai trebuie și un al treilea element: culpa.

Mai întâi pentru că este vorba de o responsabilitate civilă de natură specifică, organizată nu de o lege ordinară ci de pactul fundamental, și deci trebuie să ne mărginim strict la litera Constituției care pune principiul că funcționarul se face vinovat, (deci și autoritatea) numai prin faptul că ia o măsură ilegală, care vătămă un drept.

Al doilea, pentru că este un non sens a se cerceta și cel de al treilea element; culpa fiind cuprinsă în mod virtual în ilegalitatea unui act.

Cum ar fi posibil să se conceapă un act ilegal fără culpă, care să consistă cel puțin într-o greșeală?

Când un act este ilegal, înseamnă că el a fost luat prin violarea unui text de lege, textul Constituției o spune lămurit. Însăși prima deciziune cu No. 127 din 1927 a Curții de Apel recunoaște aceasta când zice: „că așa fiind, dispozițiunea luată de Ministerul Cultelor de a scoate din oficiu la pensie pentru limită de vârstă pe reclamant, este ilegală, fiind luată cu violarea dispozițiunilor art. 44 din Legea Clerului Miriean”.

Dar cum ar putea cineva să violeze un text de lege fără ca nici măcar să nu greșească?

Dacă autoritatea administrativă n'a greșit, atunci înseamnă că a fost bine aplicată legea și în cazul acesta actul este legal. Din dilema aceasta nu se poate eși: Ori nu este nici o greșeală imputabilă autorității administrative, și atunci actul este legal; or, dacă actul este ilegal, cel puțin o greșeală este la baza lui. Un act ilegal poate fi făcut sau cu rea voință, prin abuz sau numai dintr-o greșeală; un al treilea caz nu se poate concepe nici cu cea mai subtilă interpretare, pen-

tru că de îndată ce ne depărtăm de cele două cazuri, intrăm în legalitate.

Ideia de lipsă a unei culpe, cât de mică, exclude ideea de ilegalitate. Acest adevăr este așa de evident, în cât cel care ar vrea să demonstreze contra lui, involuntar ajunge la o concluzie împotriva sa însuși.

De altfel în această situație ajunge și Curtea de Apel.

Dar, ca să se evidențieze și mai bine imposibilitatea celor susținute de Curte prin decizia sa, să luăm un exemplu: ar putea o instanță judecătorească să reformeze pe o chestie de drept, o hotărâre a unei instanțe inferioare, chiar dacă această instanță nici măcar n'a interpretat greșit legea, adică să reformeze pentru o bună interpretare?

Or ce este o hotărâre judecătorească reformată, de cât o hotărâre ilegală.

Este de mirare, cum a putut Curtea, după ce prin prima sa decizie consfințită de Curtea de Casație spune că dispoziția Ministerială este luată cu violare de lege, să spună totuși, în a doua decizie, cea de față, că „prin interpretarea sa, Ministerul n'a săvârșit o greșală”; când printr'un alt considerent anterior tot dânsa scrie „că urmează a se vedea dacă Ministerul a săvârșit o greșeală cât de mică”.

Curtea de apel pentru ca să ajungă la concluzia aceasta din urmă, recurge la considerațiuni, cari contrazic motivarea primei deciziuni, pentru că de unde prin decizia de anulare, acuză Ministerul de o ilegalitate, de o violare de lege, prin decizia de față se silește să învedereze că s'ar fi putut decide și în felul Ministerului, adică în sensul că actul este legal.

Dacă este permis unui critic să releveze o controversă asupra unei chestii de drept, în nici un caz nu este admisibil ca o instanță judecătorească să atingă cât de puțin, autoritatea celor stabilite de dânsa printr'o altă hotărâre definitivă dată tot de dânsa între aceleași părți. „Res judicata pro veritate habetur”; se consideră că este adevărată interpretarea legii, acea dată de dânsa, chiar dacă în realitate n'ar fi.

Nici nu se poate pune măcar principial teza contrară de către însăși instanța care a pronunțat prima hotărâre. Într'o discuție doctrinară, da; însă într'o hotărâre judecătorească aceasta este cu totul inadmisibil.

Curtea voind să argumenteze în contra evidenței, lipse unei greșeli cât de mică, fără să vrea, a ajuns după cum am spus mai sus la o concluzie, care se întoarce contra sa, când zice că: „... a contribuit ca Ministerul să interpreteze legea în mod greșit” și aceasta după ce numai câteva rânduri mai sus, în același considerent scrie: „că prin interpretarea sa, Ministerul n'a săvârșit nici o greșală”, pentru ca apoi în concluziune, iarăși, să adauge fără consecvență: „... a contribuit ca Ministerul să interpreteze legea în mod greșit” după care, imediat adăogă: „neexistând deci nici o culpă din partea părților, acțiunea este nefondată”.

Mult onorata Curte de Apel făcându-și probabil în mod cu totul intim convingerea că, nu prea era într'adevăr cazul ca să-i acorde preotului petiționar nici un fel de daune, ar fi putut totuși fără a sacrifica principiul daunelor decurgând din ilegalitatea unui act administrativ de autoritate, să ajungă la același rezultat, într'un cât printr'o motivare în fapt, putea în baza dreptului ei suveran de apreciere, să acorde reclamantului un quantum de daune așa de neînsemnat, în cât aceasta să fi echivalat în realitate cu însăși respingerea cererii de daune.

GRIGORE IONESCU

Magistrat Asistent C. de Cas. S. III, Contencios

TRIBUNALUL IAȘI, S. III-a

Audiența din 5 Decembrie 1927

Președenția d-lui M. PĂCURARU, Jude. de ședință
Sentință Comercială

Societăți comerciale. Fapte civile și fapte penale comise de asociați. — Dreptul Asociațiilor de a se adresa justiției sau cenzorilor și Tribunalului. — Distincțiuni — Art. 153, 154, 155 și 165 cod comercial.

Asociatul nu are dreptul de a se adresa justiției pentru faptele de natură civilă comise de administratori, de cât numai atunci când e vorba de o infracțiune penală; ei trebuie a se adresa, fie cenzorilor, fie Tribunalului, într-o parte sau alta în raport cu însemnătatea capitalului ce reprezintă, precum și cu gravitatea faptului, ce se impune în sarcina administratorului, care vor convoca adunarea generală pentru a lua măsuri.

Numai în cazul când deciziunile luate de adunarea generală nu le ar conveni, au dreptul a se adresa direct justiției, până atunci putând uza de dispozițiile art. 165 c. comercial, cu condiția de a dovedi că sa călcat indiferent legea sau statutele societății.

S'a ascultat d-l avocat C. Diamant și D. Dumitriu pentru apelantul P. Dragomirescu și d-ni avocați Lascar Roseti și Kiv Ornstein pentru intimata societate Textilana.

Tribunalul,

Asupra apelului făcut de avocat C. Diamant în calitate de procurator al lui P. Dragomirescu, C. Wexler, și F. Wexler consilieri și M. Marcovici acționar ai societății anonime „Textilana“, contra ordonanței prezidențiale No. 8323 din 2 Noiembrie 1927, prin care li s'a respins cererea ca nefondată.

Având în vedere actele din dosar și susținerile părților.

Având în vedere că din toate acestea rezultă în fapt că apelanții se plâng că consiliul de administrație al societății „Textilana“ s'a întrunit și a sporit capitalul social, fără a face publicațiile cerute de art. 91 din codul comercial, și fără a fi întruniți în majoritatea cerută de art. 143 cod. comercial și 12 din statutele societății.

Considerând că legiuitorul inspirându-se din însuși modul de organizare al societăților anonime, la care a recurs societatea atunci când comerțul și industria modernă a reclamat instalațiuni, capitaluri și credite însemnate, și temându-se că prin reclamații temerare și de multe ori nejustificate, pornite fie din ură, fie din invidie, s'ar produce tulburări grave în bunul mers al societății, aducând considerabil discredit societăților din care fac parte administratorii reclamanți, a dispus prin art. 154, 155, 160 și 165 cod. comercial, spre derogare dela dreptul comun, retragerea dreptului de investire al părții lezate încredințând exercițiul acțiunii în responsabilitate civilă contra administratorului, cenzorilor și adunării generale.

Că deși legiuitorul stabilește pentru motivele mai sus arătate, o excepțiune dela dreptul comun, când interzice acționarilor unei societăți ca în mod aparte să poată avea acțiune în justiție contra administratorilor societății, totuși această excepțiune încetează, neputându-se tăgădui asociatului singular intervenția sa, când actul prejudiciabil al administratorului interesează chiar pe unul din asociați, prin întrebunțarea de ofrande, după cum nu se poate tăgădui dreptul ce-l are Ministerul public de a interveni de câte ori este vorba de o infracțiune penală, căci el este creat pentru ocrotirea intereselor generale, iar codul comercial în materie de societăți, nicăeri nu-i ridică în mod expres acest drept.

Că însă legiuitorul comercial pentru salvagardarea drepturilor minoritarilor, care trebuiesc a se supune majorității, a prevăzut în prudența sa, mai multe mijloace de apărare a acționarilor care nu vor să se resemneze și să primească situa-

ția creată și anume pe lângă dreptul de a se retrage din societate, și a obține plata acțiunilor, precum și de a intenta o acțiune directă după dreptul comun, contra societății, și acel de a adresa reclamațiunile lor, pentru faptele ce privesc responsabilitatea civilă a administratorilor, fie cenzorilor, fie Tribunalului comercial, într-o parte sau alta, în raport cu însemnătatea capitalului ce reprezintă, precum și cu gravitatea faptelor ce se pun în sarcina administratorilor, cenzori cercetând și referind adunării generale conform art. 153 cod. comercial, iar Tribunalul luând măsurile edictate de art. 154 cod. comercial, convocând adunarea generală.

Că așa dar, din cele mai sus expuse, rezultă că numai adunarea generală convocată fie de cenzori, fie de Tribunalul de comerț, sau fie convocată în mod obișnuit la termenele fixate prin statute, va examina cele ce se pun în sarcina administratorilor și va decide luând măsurile ce le va crede mai nimerit în fiecare caz, și că numai atunci când aceste deciziuni luate de adunarea generală, mandatarea societății, — ar fi învederat contrare legii sau actului constitutiv, art. 165 cod. comercial permite chiar acționarilor singulari dreptul de a cere nulitatea lor, și până atunci suspendarea măsurilor luate, prin călcarea învederată a legii sau a statutelor, înțelegându-se mesocotirea lor manifestă, reeșind la prima vedere, adică să apară dela o examinare chiar sumară din privirea actelor și a pieselor pe care asociatul este în drept a le examina.

Că prin urmare, asociatul neavând dreptul a se adresa justiției pentru faptele de natură civilă comise de administratori, decât numai atunci când e vorba de o infracțiune penală, ei trebuind a se adresa fie cenzorilor, fie Tribunalului de comerț, care vor convoca adunarea generală cu formele și în condițiunile prescrise de art. 153 și 154 cod. comercial, prezenta plângere făcută direct Tribunalului pentru responsabilitatea civilă a consiliului de administrație, spre a se suspenda deciziunile luate de administratori, devine inadmisibilă, dânsii urmând întâi a uza de dispozițiile art. 153 și 154 cod. comercial și numai în caz când hotărârile luate de adunarea generală nu le-ar conveni, să se adreseze justiției direct printr-o acțiune contra societății, și până atunci putând uza de dispozițiile art. 165 cod. comercial, bine înțeles dacă se va constata că s'a călcat învederat legea sau statutele societății.

Pentru aceste motive, redactate de d-l jude președinte Păcuraru, Trib. respinge apelul, etc.

(ss) M. Păcuraru, Gh. Dumitriu.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI ISMAIL

Audiența de la 18 Octombrie 1928

Președenția d-lui M. PARASCHEVESCU, Jude.-Președ.

Sergheici Socolof cu Agafia Timofei Scandracosf

Sentință civilă No. 384

Semnarea testamentului de către martori. Dacă este necesară prezența martorilor la redactarea și semnarea testamentului de către testator. Soluție negativă art. 1050 cod. civ. rus.

Nu este necesar ca martorii să asiste numai decât la săvârșirea testamentului adică la întocmirea și redactarea testamentului de către scriitor, conform dorinței și în urma rugămintei testatorului, ci fiind deajuns ca martorii semnatari, chiar ulterior, să fie deplin încredințați că testamentul ce-l semnează este al testatorului și este acel pentru care au fost rugați de testator să-l semneze.

Tribunalul,

Asupra prezentei contestațiuni civile înreg. la No. 2060 din 7 Februarie 1928, introdusă de Serghei Socolov din Jebrieni, prin procurator, la întărirea testamentului defunctei Ulița So-

colov depus spre confirmare și întărire cu cererea înreg. la No. 10.254 din 15 Mai 1926 de către Agafia Timofei Scandracov.

Având în vedere lucrările și actele aflate în dosarul cauzei și concluziunile puse de intimată.

Considerând că motivele contestației sunt:

„Conform legii civile ruse sub a cărei dominațiune procedurală s'a făcut testamentul, la facerea testamentului trebuia să ia parte trei martori cari fiind de față să ateste că la facerea testamentului, testatorul se găsea cu mintea sănătoasă și memoria tare; de cine este scris testamentul și cine l'a subscris testamentul și aceste prevederi sunt sub pedapsă de nulitatea testamentului. Aceste fapte se dovedesc cu depozitiunile martorilor Pavlov și Cudreavțev, audiați prin comisie rogatorie, din care se constată că ei nu au fost față la facerea testamentului, ci au iscălit tocmai a doua zi, astfel că în această situațiune dovada celor afirmate prin contestație este dovedită și testamentul prin acest vicin de formă urmează a fi respins dela întărire și executare“.

Având în vedere că Agafia Timofeevna Scandracov cu cererea înregistrată la No. 10254 din 15 Mai 1926 a depus la întărire spre executare testamentul casnic al def. Ulita Socolov făcut la 25 Iulie 1925, scris de către Miron Vasile Andrianov, testatoarea neștiind carte, fiind după cererea ei iscălită de Timofei Nicolai Vorobiov, iar ca martori au semnat Alistarh Onofrei Pavlov, Izot Marcu și Teodor Cudreavțev.

Testatoarea Ulita Socolov, încetând din viață la 10 Ianuarie 1926 în termenul prev. de art. 1063 s'a depus testamentul acesta casnic la întărire spre executare de către petiționară Agafia Timofei Scandracov, în mâinile căreia se găsea

Considerând că examinându-se testamentul în conformitate cu art. 1066 al. 2 nu s'a găsit nici o nulitate nici în ce privește drepturile testatoarei de a testa, nici în ce privește capacitatea de primire a persoanelor în folosul cărora s'a testat, deasemenea formele legale prevăzute de art. 1045 și urm. fiind îndeplinite, s'a procedat la examinarea celorlalte dispoziții ale testamentului cum și a motivelor din contestație.

Având în vedere că testamentele casnice se întăresc spre executare după ce se face în ședința Tribunalului regional cercetarea martorilor fără jurământ, despre faptul dacă testamentul li s'a înfățișat chiar de testator, pe care fiecare din ei personal l'a văzut și l'a găsit cu mintea sănătoasă și cu memoria tare.

Că în art. 1050 vol. X partea I între altele se spune că semnătura martorului din testament certifică originea testamentului că adică, persoana care i-a prezentat testamentul, este într-adevăr una și aceeași cu aceia care l'a făcut și semnat. Cu prinsul acestui articol arată că prezentarea testamentului de către o numită persoană martorului pentru a-l semna, trebuie să facă dovadă Tribunalului, că acest testament este într-adevăr și semnat de acea persoană. Așa dar, cerința esențială a acestui articol constă în aceea ca semnătura martorului să facă convingere Tribunalului cum că testamentul este într-adevăr săvârșit de acea persoană care i-a prezentat testamentul, însă cum în acest articol se precizează faptul că testamentul să fie înmănat martorului pentru semnare personal de testator, apoi fraza întrebuințată în text: „persoana care a prezentat testamentul“ nu se poate lua în sensul literal ci este de ajuns, dacă prezentarea testamentului pentru semnare, în orice formă ea va fi fost exprimată din împrejurările cauzei, să ducă la convingerea neîndoelnică cum, că acesta este acelaș testament, despre care s'a exprimat dorința testatorului de a fi semnat în calitate de martor. (Dec. Cas. s. civ. din 10 Ian. 1879 din colecția de dec. pag. 26/79).

Că testatorul poate face testament și apoi să-l refie asupra-i ani întregi însă până când el nu se va adresa cu rugămintă personală către martori a-i semna testamentul și martorii nu-l vor semna, acest act va fi numai un proiect de

testament, iar nu un testament. (Dec. Cas. s. civ. de pe lângă Senat Ocărmitor din 29 Noembrie 1906 colecția de dec. pag. 249 din 906).

Că testamentul pentru a fi semnat de martor poate să fie înmănat nu numai personal de către testator, dar și prin mijlocirea altei persoane numai să existe convingerea neîndoelnică cum că este acelaș testament pentru care fusese rugat de testator să-l semneze. (Tutriumov. ed. 1905 sbst art. 1050 pag. 487).

Că din declarațiile martorilor Timotei Vorobiov, Izot Marcu și Miron Andrianov se constată că la săvârșirea testamentului, defuncta Ulita Samoil Socolov era cu mintea sănătoasă și memoria tare și că chiar dacă martorii Aristarh Pavlov și Teodor Cudreavțev l'au iscălit după facerea testamentului intrucât martorii au semnat încredințați că testamentul ce-i iscăleau și pentru care fusese rugați de către testatoarea să semneze, reprezintă ultima dorință a def. Ulita Socolov și era acelaș testament pentru care fuseseră rugați de testatoarea să semneze, cerințele articolului 1050 cod. civ. sunt îndeplinite.

Că prin urmare nefiind nevoie ca martorii să asiste numai decât la săvârșirea testamentului, adică la întocmirea și redactarea testamentului de către scriitor conform dorinței și în urma rugămintei testatorului fiind de ajuns ca martorii semnatari chiar ulterior să fie deplin încredințați că testamentul ce-l semnează este al testatorului și este acel pentru care au fost rugați de testator să-l semneze, contestația de față este nefondată și cată a fi respinsă ca atare.

Văzând și disp. art. 1035 al. 2, 1048, 1049, 1052, 1066 al. I și 1066 al. 5.

Pentru aceste motive redactate de d-l M. Paraschivescu, jude-președinte, Trib. respinge contestația, etc.

(ss) M. Paraschivescu, Al. Zamfirescu.

Grefier, (ss) Gh. Gheorghiu.

În Editura „Curierul Judiciar” a apărut: BIBLIOTECA MARILOR PROCESE Vol. 9, în 400 pagini, format mare, care cuprinde, în întregime, **PROCESUL GĂETAN** — victimă d-na Leonida — la Curtea cu Jurați Ilfov, având: Istoricul afacerii, toate actele de instrucțiune, Ordonanța Judeului Instructor, Procesul verbal al ședințelor de la Jurați. Rechizitorul d-lui Procuror General, Pledoariile avocaților victimei, Apărarea avocaților preveniților și Verdictul Juraților. Fotografiile ciocanului, a cheii de la Cassa de fier (corpuri — delict), în mărime naturală, a camerei unde s'a petrecut drama, Cassa de fier și Divanul victimei cum și **Portretele** condamnatului Găetan și a victimei, înainte de crimă și Portretele grafice și literare ale avocaților cari au pledat în această dramă.

De vânzare la toate librăriile. Depozit la „Curierul Judiciar”, București, 5 str. Artei. Prețul 220 lei pe hârtie extra velină; 180 lei pe hârtie satinată.

Depozit general la Agence de Librairie, str. Lipscani care servește pentru librării.

CEL MAI BUN CADOU ce se poate oferi tinerilor magistrați și studenților în drept este:

O colecție din „Curierul Judiciar”, care se poate servi dela 1900 la zi.

O colecție din „Jurisprudența Generală” care se poate servi dela apariție, 1923 la zi.

Tratatul de Drept Penal Tanoviceanu, 5 mari vol.